Դ. ՏԱՐԻ—ԹԻՒ 1000 ՈՒՐԲԱԹ 24 ՄԱՅԻՍ 1902 6 ՅՈՒՆԻՍ 1902 (Ն.Տ.)

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

10 ՓԱՐԱ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ ՏԻԳՐԱՆ ԶԻՎԷԼԷԿԵԱՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
20, Պապը Ալի Ճատտէսի, 20
Կ. ՊՈԼԻՍ

10 ՓԱՐԱ

DIRECTION DU JOURNAL ARMÉNIEN
SOURHANTAG
20, Avenue de la S. Porte
CONSTANTINOPLE

ԵՏ ՉԻ ՏՐՈՒԻՐ Խմբագրութեան ուղղուած ո և է գրութիւն

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ կը սկսին ամէն ամսոյ 10ին, 20ին և 30ին

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՄԱՐ
12 ամիսը կանխիկ ղրշ. 75
6 » » » 40

ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ
Թղթատարի ծախքը մեր վրայ
12 ամիսը կանխիկ ղրշ. 100
6 » » » 50

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՀԱՄԱՐ
Թղթատարի ծախքը մեր վրայ
12 ամիսը կանխիկ Ֆրք. 22
6 » » » 11

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 ղշ.
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

ՄԵՐ 1000ՐԴ ԹԻՒԸ

Սուրհանդակի 1000րդ թիւը կը հրատարակենք այսօր։

Այս թիւը տարեդարձի մը կամ յոբելեանի մը հրապոյրէն ու կարեւորութենէն զուրկ է, սակայն 1000ը այն խորհրդաւոր թիւերէն մէկն է, որոնք իմաստներ և նշանակութիւններ ունին իրենց մէջ, որքան չպիտի ունենային խօսքերու երկար շարքեր և բացատրութիւններու ճարտար ձեւեր։ Թուանշանները խորհրդանշաններ են ժողովուրդներու համար. անոնք խտացուած են իրենց մէջ խումբ մը գաղափարներ։

Այսօր երբ 1000րդ թիւը կը հրատարակենք, հասած կը գտնենք ինքզինքնիս կայան մը որ բաւական հեռաւորութեամբ կը բաժնէ մեզի մեր մեկնակէտէն. կը յիշենք այն օրը, երբ քանի մը երիտասարդներ ունեցանք սկզբնական քայլեր միայն առած ասպարէզին մէջ, փորձ տրնօրէնի մը շուրջը բոլորած կը պատրաստէին Սուրհանդակի առաջին թիւը։ Այդ թիւը անթերի հրատարակութիւն մը չէր, ինչպէս բոլորովին անթերի չեղան նաեւ անկից վերջ հրատարակուածներն ալ, սակայն հպարտութեամբ կ'ըսենք թէ, ոչ մէկ զանցառութիւն եղաւ գործը կատարելութեան հասցնելու, առանց նկատողութեան առնելու թէ 10 փարայի թերթ մըն է որ կը հրատարակուէր։ Գործին տէրէն սկսելով մինչեւ յետին պաշտօնեան, օր եղաւ որ ամբողջ գիշերներով հսկեցին լուր մը աւելի տալու կամ յօդուած մը գնելու համար և անոնք միայն կրնան հասկնալ այս անձնուրացութեան գինը թէ ինչ հսկայ աշխատութիւն է առօրեայ թերթի մը հրատարակութիւնը։

Այս կերպով հազար օրեր երեւցաւ Սուրհանդակ՝ հրապարակի վրայ և երբ այսօր հազարերորդ թիւը կը հրատարակենք, աչքերնիս կը յառենք դէպի ետ և հպարտութեամբ կը նայինք այն երկար ճամբուն վրայ, զոր կտրեցինք անցանք և որ սակայն բոլորովին հարթ ուղի մըն ալ չեղաւ մեզի համար։

Ոգեւորուած կը գտնենք ինքզինքնիս մանաւանդ այն տեսակէտով որ, Սուրհանդակ իր ծառայութիւնը մատոյց իբրեւ գրքի և ազգային հանրային բարեգործութեան, և ո՛չ միայն նպաստից գործին մէջ իր հրաւէրները չպակսեցան, այլ քանիցս Տարեգլխոյ առթիւ յանուն անօթի ազգայոց, մանաւանդ Սարըեանի անչափահաս զաւակներուն իր ըրած օգնութեան հրաւէրները արժանաւոր ընդունելութիւն գտան հանրութենէն։

Այլեւս անգամ մը դէպի ետ դարձնելէ յետոյ կը յառենք նաեւ դէպ յառաջ. այս անգամ մեր առջեւ կը գտնենք ո՛չ թէ սահմանափակ ուղի մը, այլ անծայրածիր տարածութիւն մը. մշտնջենական ճամբորդութիւն մըն է զոր պիտի կատարենք. սակայն այս երեւոյթը չահաբեկեր, չյուսահատեցներ մեզի։ Երէկուան անփորձ երիտասարդները բաւական ոյժ և կորով կը գտան իրենց մէջ, այլեւս աւելի հաստատ քայլեր առնելու, և այն չափաւորութիւնը որ ունեցած էր իրենց մտքին մէջ թէ ինչ ընդունելութիւն պիտի գտնէ իրենց ձեռնարկը ժողովրդեան կողմէ, այսօր հաստատ համոզման մը ձեւը առած է, և երկու ոյժեր կ'օգնեն մեզի յառաջանալու աշխատելու և օգտակար ըլլալու։ Այդ ոյժերէն մեծը և կարեւորագոյնը, երկրին վեհապետին ծոցխերոգ հայեացքն է, և երկրորդը դաւոր ժողովրդեան համակրութիւնը և վստահութիւնը, որ 1000 թիւերէ վերջ այլ ևս հաստատուն ձեւ մը ստացած է այսօր։

Երախտագիտութիւն վեհ. կայսեր բարձր հովանաւորութեան եւ շնորհակալութիւն ընթերցող հասարակութեան քաջալերութեան համար։ Լրագրութիւնը այնպիսի բացառիկ գործ մըն է որ ամէն օր համբերատարութիւն կը ներկայացնէ հանրութեան։ Ժողովուրդը գիտէ թէ ինչ գործին վրայէն գնահատելու գործին արժէքը և աշխատութեան կարեւորութիւնը, հետեւաբար հարկ չենք տեսներ ընդհանուր պատկեր մը գծել մեր գործառնութեանց մասին։ Տեւականօրէն և անընդհատաբար հրատարակուած թերթի մը համար 1000 թիւը, գոհողութեան, աշխատութեան խորհրդանշանն է. այս նշանակութիւնը կ'զգացնէ մեր ընթերցող հասարակութիւնը, որ գիտէ նաեւ արհեստակցական չարանախանձ ոգիէ բղխած խօսքերը իրենց տէրերուն վերադարձնել, որ չկեղծեր բան գործի մարդը վարձկաններէն և որ կը ճանչնայ գործի մարդը իր աշխատութեան արդիւնքին վրայէն դատելով։

Այս անդրդուելի համոզումներով և հաստատուն մտադրութեամբ, մեր հազարերորդ թիւին հրատարակութեան առթիւ մէկ երկու խօսք ընելու համար պահ մը դադար առնելէ յետոյ, աւելի աշխուժիւ և ոգեւորութեամբ կը շարունակենք մեր ճամբան։

⁂ Մեր հազարերորդ թիւին հրատարակութեան առթիւ, երէկ բարեկամներէ նամակներ ստացանք, որոնց մէջ կը գրեն թէ ամէն արհեստ ու ձեռնարկէ աւելի դժուարին է լրագրութիւնը և թէ Սուրհանդակ «իբրեւ անկողմնակալ թերթ փշալից ճանապարհէ մը յառաջանալով բաւական ճամբայ կտրեց» ու իրենց խնդակցութիւնը կ'աւելցնեն այս ամենուն վրայ, մաղթելով որ երկար շրջաններ բոլորէ մեր թերթը այս ուղղութեամբ և այս կերպով։ Նոյն շնորհաւորութիւնները բերանացի ալ յայտնեցան երէկ համակիրներուն կողմէ։ Ասոնց ամենուն ալ փոխադարձաբար կը յայտնենք մեր խորին և անկեղծ շնորհակալութիւնը և կը խոստանանք արդարացնել մեր վրայ դրուած բոլոր յոյսերը։

ԱՆԳԼԻԱՑԻՆ ԻՐ ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՅԱՐԿԻՆ ՄԷՋ

ՏՈ՛ՒՆ, ԱՆՈ՛ՅՇ ՏՈՒՆ

(ԵՐԿՐՈՐԴ ՅՕԴՈՒԱԾ)

Անգլիական ընտանեկան կեանքի քաղցրութեան աղբիւրը նախ Անգլիացի իգական և արական սեռերուն բնատուր ձիրքերու, սրտի ու մտքի մաքրութեան, ազնուութեան և մանաւանդ կրօնական ու բարոյական դաստիարակութեան, պարտուց ճանաչողութեան և ասոնց անթերի կատարման մէջ կը գտնենք։ Արդէն երախայ, մօրը գրկաց մէջ իր մանկային շարժմանց և ընթացքին համար ազատութիւն և ուշադիր հսկողութիւն վայելելով, բնաւ դիտողութիւն կամ յանդիմանութիւն չի լսեր։ Անգլիացի մօր մը զաւկին ըրած սպառնալիքը կամ պատիժը «Հանդարտ կեցէք, եթէ ո՛չ կը ստիպիմ զձեզ քնացնելու, անկողին դնելու» ըսելէն անդին չանցնիր։ Անգլիացի մանուկը ազատ ու կայտառ, մաքուր եւ պարարտ, արթուն ու զուարթուն, անձնավստահ ու համեստ՝ առողջապահական ամէն պայմաններով կը խնամուի ու կը մնայ նի և համապատասխան կը կրէ նմանութիւնը ա՛յն պատկերներուն, որոնք ոսկեգոյն գանգուրներով, կապոյտ աչուի աչքերով, կարմրագոյն դէմքով նկարուած՝ կը տեսնուին անգլիական ալպոմներու մէջ։ Այդ տղաքները փոքր հասակէն կը սորվին քաղաքավարական հաճոյալիր արտայայտութիւններ, խելայի բացատրութիւններ, որոնք տասնեւալպէս զգալի կ'ընեն զիրենք, և որոնց սորված քերականութեան մէջ բայերու երկրորդ դէմքը ջնջուած է արդէն և այնպէս վարժուած են ի սկզբան, այն ինչ բառերը թոթովել կը սկսին։ Ահա՛ այդ տղաքն են որ դպրոցին մէջ բարոյական ազնուոր գաղափարներ կը դիզեն, իրենց ծնողներէն ընդունուած սկզբունքները կը զարգացնեն, սորվելով թէ ո՛րքան ամօթ ստել խօսիլ, նոյնքան անվայել է երդնուլ. ինչպէս կոշտ է բարկանալ, նոյնպէս պատկառ է բարուց վնասակար խօսքեր ու կատակներ ընել. իբրև Քրիստոնեայ՝ ինչպէս հարկ է Լորտը, այսինքն Քրիստոսը սիրել նոյնպէս ալ՝ հետեւելով Անոր պատուիրանաց և ցոյց տուած ուղիին, կ'ըլլան պարկեշտ քաղաքացի և կը բարձրանան մարդկային ազնուագոյն ընկերութեանց մէջ։ Անգլիացի մանուկը այսպէս աճա՛ փոքր տարիքէն կը պարուրէ խնամօք և անորատ իր հոգեկան, սրտի ու մտքի պարտէզը, որմէ երջանկաբեր վարդ ու մանուշակ պիտի քաղէ գրաւողն ու վերաբերողը։ Եւ այդ մանկունք — տղաք և աղջկունք — մեծնալով՝ իրենց ազատ ընտրութեամբ՝ կը համաձայնին իրարու հետ իրենց երանաւէտ Հոմին հիմունքը դնելու. կրկնենք, մանաւանդ աղջկունք, գեղեցիկ՝ իրենց նազելաշուք և քնքուշ երեւոյթով, ազնուաբարոյ և բարեկիրթ՝ իրենց վարմունքով, վստահելի իրենց ամուսնական անկեղծ և անձնուէր կեանքով։

Աշխարհային կեանքի փշոտ ընթացքին մէջ հոմապատիւ այր ու կին մեծարելի են փորձութեանց խարխուլ կամուրջէն անփորձ և անվնաս անցնելով։ Այրը բազուկներու կամ մտքի առօրեայ յոգնութիւններ, ուրախ կամ տխուր արտաքին տպաւորութիւններ, կացութեան նեղ ու լայն մտահոգութիւններ կամ ուրախութիւններ կուզգայ զգալ իր սիրակցորդին սրտին մէջ, որպէս որդւոյն անձնուիրութեանն այլայլելի փորձեր և ապահովութիւններ ընդունած է, վստահ ըլլալով թէ նա իր երջանկութիւնը, կեանքը ամուսնոյն քաջողջութեան և յաջողութեան մէջ սովոր է փնտռել. կը հաղորդէ իր վիշտերը, կատարելապէս ապահով է թէ անոր մէն մի խօսքը հատիկ հատիկ ծպեղանէն. իր ուրախութիւնները հրճուելով նա գերագանցօրէն երանութիւն կը զգայ։ Զի ծածկեր իր կացութիւնը, որուն ամէն ստուերծանի վրայ, ամուսնոյն ընկեր գտնուելու և հետեւելու սիրալօժար պատրաստ է։ Եւ այրն այս կերպ համակերպութեան սրտի ու զգացման հաղորդակցութեան առջեւ ինչպէս չմեծարէ, չպաշտէ իր կինը, ինչպէս անձնուիրաբար չգուրգուրայ վրան. և ինչպէս անոր ամէն մէկ քմլափոխին, հանգստութեանը և անդորրութեանը վրայ հոգատար ոգւով չխորհի և չմտածէ։

Ասոնք են գլխաւորաբար անգլիական ամուսնական տարրերը, որոնք միանալով ծնունդ տուած են Home, sweet home-ին։

⁂ Աւելինները չպակսեցան ուսումնասիրելու մօտէն անգլիական ընտանեկան կեանքը։ Ի մէջ այլոց յիշեմ բարեկամ մը՝ շուրջ 45ամեայ, ազնիւ ու բարի, որուն ստէպ կ'այցելեմ և ուր բարեկամս լիաբերան գոհունակութեամբ կը կրկնէ թէ տանը մէջ կը զգայ իր երջանկութեան մեծութիւնը։ Ներկայ է ստէպ ազնուաբարոյ տիկինը, բարեկիրթ զաւակունք, երբեմն ալ՝ հազիւ տասնեւչորս գարուններ բոլորած դուստրը, որ քանի մը տարիներէ ի վեր Պեյմիս կ'ուսանի և արձակուրդի ու տօն օրերը կ'այցելէ ծնողացը։ Հայոց հինգամեայ սիրուն և կայտառ զուարթուն Ալիսը, զոր կարօտագին յիշատակներով կը սիրեմ ու կը գգուեմ, և հօրը հետ ըրած պտոյտներուս մէջ մեզ կ'ընկերացնէ այդ սոխակը որ այնչափ քաղցրավար է։

Յիշեմ նաեւ ուրիշ բարեկամ մը, որուն պատկառելի ծերունի հայրը, նուաղաւոր քովէկը ունենալով կինը, եռանդ կը զգենու ծաւալին արկածներ պատմելով. իր եւրոպական տաղանդի բերմամբ արքայական Լուիզ իշխանուհւոյն գոհունակութեան արժանացած շնորհալիր օրիորդը հօրը օգնութիւնները մեղմելու սիրով կ'ընդմիջէ զայն մերթ ընդ մերթ քաղցրահնչիւն երգով ու քնարով, եղբայրը՝ բարեկամս, կը փութայ հաճարեղ ու զուարթ խօսակցութիւն մը բանալ հիւրին հետ։ Մօրը՝ ամուսնոյն ու զաւակաց վրայ չրջած ամէն մէկ ակնարկէն սիրոյ և խանդաղատանքի կայծեր դուրս կը ցայտեն։ Սէր, երանութիւն կը տիրէ այս տուներուն մէջ։

Կանացի զգայուն սրտի և արթուն մըտաց, բնատուր և շնորհալի փափկութեանց համընթաց է նաեւ ա՛յն խնամոտ և փութկոտ գուրգուրանքը, զոր իբրեւ նուիրական պարտք կը ցուցնեն մէկմէկու հանդէպ։ Հիւանդին տագնապներու, ամենաչնչին շարժմանց և փոփոխութեանց ուշադիր հետեւիլ, անթերի հոգ ու խնամք տանիլ՝ գլխաւորաբար Անգլիացի կնոջ մը իմաստութենէն և մեծ հոգիէն կ'ակնկալուի։ Այրը անկողնի մէջ է. կինը անոր քով է անպատճառ, լուրն և ուշադիր հիւանդին մէկ շնչառութեան և շարժման, մեքենական ճշդութեամբ կը դարմանէ, ջանալով իր կեանքէն, իր հոգիէն քակելով յաւելուլ նորա կենաց և հոգւոյն վրայ, կինը՝ խորհրդակից բժիշկին, կատարելապէս իրազեկ է հիւանդութեան լաւ կամ յոռի վախճանին, և ըստ այնմ պատրաստուած՝ այնչափ չափաւոր ուրախալիր յոյսերու մէջ, որչափ եւ համբերատար ու պատրաստակամ աղետալի վերջաւորութեան առջեւ։ Եւ այս պարագային կը կրէ վիշտը, կը նախատեսէ ապագայ զրկումը և քրիստոնէաբար առաքինութեամբ կը համակերպի, կրկնելով թէ օրհնեալ ըլլայ Լորտին կամքը։ Պէտք չըմոռնամ երբեք երկու նշանաւոր բժիշկներու այն յայտարարութիւնը թէ՝ իրենց դեղերէն աւելի շատ օգտակար ազդեցութիւն ունեցան մահամերձ բարեկամի մը կնոջը անձանձիր խնամքը՝ անոր վերստին առողջանալուն համար. նոյնպէս պէտք չմոռնամ մեծահարուստ և ազնուական Լէտիի մը հառաչանքը, երբ ամուսնոյն մահուան գոյժը իրեն կը հաղորդուէր բժիշկներէն։ «Ամէն ինչ խաւար ու սուգ է այլեւս ինձ համար այս աշխարհիս մէջ. կ'աղօթեմ որ Լորտը բարեհաճէր զիս իր քովը կոչել Երկինք, իրեն ծնրադրելով ծառայելու...»։ և կ'արտասուէր դառնապէս։

Ինչ կայ ապաքէն մարդկային կեանքի դառնութեանց մէջ քաղցրագոյն քան վայելել քնքուշ մատներէ խնամոտ պատրաստուած այն դարմանները, որմէ կ'ակնկալուի քաջողջութիւն. ինչ կայ նաեւ սփոփիչ քան լսել ու հրճուիլ փափուկ շուրթներէ այնպիսի բառեր որոնք կենսատու և յուսալիր դեղահատներու ազդեցութիւնը կ'ունենան դառնացեալ ու վշտաբեկ սրտերու համար. ինչ կայ նաեւ առաւել զգլխիչ քան ա՛յն երջանկաբեր ազդեցութիւնը, զոր մարդս կը տեսնէ ու կը վայելէ, իր ընկերին անձնուիրութեան, սիրոյ և գուրգուրանաց այն ակնարկները որոնք կ'արտափայլին կնոջ աչերուն մէջ։ Ճշմարիտ Հոմի արժանաւոր կինը այս յատկութեանց մարմնացումն է, այդ զգացումներն ու սիրտը կը կրէ, և այնչափ ընտանեցած է հոգեկան այդ յատկութեանց որ իրեն անբնական կը թուի եթէ թերացողը կամ անտարբերը տեսնէ, և իրաւամբ Անգլիացին կ'երգէ «...չունին սակայն տան քաղցրութիւնն, որչափ և նա խոնարհ ըլլայ»։

Անգլիացին՝ առաւել քան ուրիշ ազգ եւրոպական՝ շրջուն կեանք մը ունի, իբրև զինուոր ծովու և ցամաքի վրայ, իբրև նաւային պաշտօնեայ, իբրև վաճառական, իբրև գիտուն, իբրև հետամուտ նորանոր ձեռնարկներու, իբրև գաղթական, իբրև ուղեւոր եւն. եւն. և դրամ չի խնայեր իր հանգստութեան համար։ Արդարև մանաւանդ Եւրոպայի որևէ կողմ ճամբորդութիւն, ինչպէս ամէն հանգստաւէտ պայմաններ ունի, նոյնպէս ալ ամէն կարգի չքնաղ ննջարաններ, լաւ սնունդ և մաքրութեան ապահով դարմանատուներ, որոնց մարդ ինքնայօժար կը յանձնէ իր անձը, երկարամեայ փորձառու բժիշկներու և հիւանդապահ կանանց խնամոց և առերեւոյթս անձին բնաւ զրկանքի տեղի չկայ։

Սակայն Անգլիացին գլուխը կուրծքին հակած կ'երգէ.

Տունէն հեռու օտար պերճանք զգուէն քի որ
ընդ վայր զմեզ,
Ես կը խնդրեմ, տուէք դարձեալ կանանչադարդ հիւղակս համեստ։

Կը թափ մաղով, սխտով դարմլի իր տնակը հաճոյալիր, դիտելով կանանչ տերեւներով ծածկուած պատերը և առով կը հրճուի. որչափ ալ խոնարհ ըլլայ այդ տնակը իր աչքին ու սրտին աշխարհի ամէն հաճոյքներէն շատ աւելի մեծարելի է իրեն համար։ Հոն կը լսէ իր խնամոց վարժուած սոխակներուն երգը, թռչուններու դայլայլը, իր հոգեկցորդ սիրելի զաւակաց և մեծարելի կնոջը քաղցրահնչիւն խօսքերը, կը տեսնէ անոնց պայծառ ու քնքուշ դէմքերուն վրայ գորովի անսահման արտայայտութիւններ մրմնջելով այսպէս.

Նոյնպէս տուէք մտացս անդորրն քան զամէն
ինչ աիրելագոյն.
Տուն տուն, անուշ տուն. չկայ ուրեք
քեզ նմանգոյն։

Անգլիական տունը իրանուէտ բնակարանի կենդանի պատկերն է, կանոնաւորութեան, բարեզարդութեան, մաքրութեան դասակարգութեան տիպար, այնպէս որ դրացի ազգերու նախանձը գրգռելով ըսել առած է թէ «Անգլիացիին տունը դուրսէն մուխով պատած է, իբրեւ հակապատկեր ներսը պահպանելու համար բոլոր այն երջանկութիւնները և չքնաղութիւնները, որոնք Անգլիացիին յատուկ են»։ Այսպէս կը գնահատեն անգլիական կեանքին իրազեկ օտարները, ո՛ր ազգութեան ալ պատկանելու ըլլան։

Լէյքբուլ Մ. ՔԷՇԻՇԵԱՆ

ՆԱՄԱԿ ԵԳԻՊՏՈՍԷՆ

(Մեր Յատուկ Թղթակցէն)

30 ՄԱՅԻՍ 1902

Այս անգամ տխուր լուր մըն է որ պիտի հաղորդեմ։ Ամսոյս 26ին երկուշաբթի իրիկուն Լուքսորէն առաջնորդարան ղրկուած հեռագիր մը կը ծանուցանէր թէ Եղնիկ քահանայ Պոլսէն որ հովուական այցելութեանց համար վերին Եգիպտոս մեկնած էր, յանկարծամահ եղեր է։ Գոյժը կայծակի արագութեամբ տարածուեցաւ ամբողջ Գահիրէ, ուր հանգուցեալ քահանան մեծ յարգ կը վայելէր։ Եղնիկ քահանայ, ինչպէս ամէն տարի այս տարի ալ զատկական տօներէ յետոյ Վերին Եգիպտոսի և Նուպիոյ ազգայինները հովուելու գացած էր, այս անգամ մինչեւ Սուտան երթալու նպատակով, որովհետեւ այդ կողմերը բնակող ազգայինները շատոնց ի վեր զրկուած են հոգեւոր մխիթարութենէ։

Տէր Հայրը Լուքսոր կը հասնի և հոն մօտակաները տուն մը օրհնելէ յետոյ էշով կայարան կը վերադառնայ, ուր յանկարծամահ կ'ըլլայ արեւազարկէ։

Բարեբաղդաբար Հայ երիտասարդ մը հոն գտնուելով տէր կը կանգնի հանգուցեալին մարմնին, կ'արգիլէ Ղպտի քահանաները որ կայարան փութացած էին իրենց եկեղեցին տանելու, և առաջնորդարան հեռագրելով հրահանգ կ'ուզէ։

Առաջնորդարանը անմիջապէս պէտք եղած կարգադրութիւնները կ'ընէ մարմինը Գահիրէ փոխադրելու համար։ Ասոր համար մասնաւոր կառախումբ մը ճամբայ հանել տալ պէտք էր, բայց երկաթուղիի տնօրէնութիւնը 200 ոսկի կը պահանջէր ուստի Առաջնորդարանը կը ստիպուի վաճառաբերձ կառախումբով պարզ հակի մը պէս բերել տալ հանգուցեալ եկեղեցականին մարմինը։

Մեռելակիր կառախումբը հինգշաբթի կայարան հասաւ, ուր 500է աւելի ազգայիններ փութացած էին, հանգուցեալ քահանային դագաղը ընդունելու։ Հետեւեալ առաւօտ սրբազան խուռն բազմութիւն մը փութացած էր Ս. Աստուածածին եկեղեցին. սրբազան առաջնորդը որ Աղեքսանդրիա կը գտնուէր, իր սիրելի և երժանաւոր քահանային մահուան բօթը առնելով, հակառակ իր հիւանդագին վիճակին Գահիրէ հասած էր, ընկերակցութեամբ Աղեքսանդրիոյ քահանաներէն Յարութիւն քհ. Շաղոյեանի։ Ներկայ էին նաեւ երկերկու Յոյն և Ղպտի քահանաներ։ Ս. Առաջնորդին դամբանականէն յետոյ Յոյն քահանաներէն մէկն ալ արաբերէն դամբանական մը խօսեցաւ։

Արարողութենէն յետոյ եկեղեցիի բակին

մէջ, Գալատեան վարժարանի անօրէնը որոտաուղղ դամբանական մը խօսեցաւ, ի վեր հանելով մաքրակրօն քահանային բարեմասնութիւնները. ներկաներէն շատերը կ'արտասուէին։

Դագաղը, որուն կը հետեւէր Սրբազան առաջնորդը, յամրօրէն դուրս հանուեցաւ եկեղեցիէն հեծեալ ոտիկանները առաջնորդած, և կառքերով տարուեցաւ Մարմրնայի գերեզմանատունը։ Թափօրը Հայոց եկեղեցւոյ փողոցին անցած միջոցին սրտակեղեք տեսարան մը պարզուեցաւ։ Հանգուցեալին զաւակները ամէն պատիժէմը կեցած ազիզորմ ճիչերով իրենց հայրը կը խնդրէին։

Եղնիկ քահանայ որ բնիկ Արաբկիրցի էր 6 անչափահաս զաւակներ կը թողու։

Գահիրէ Ա.

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՀԱՇՏՈՒԹԻՒՆԸ

ԼՈՐԴ ՔԻՉԸՆԵՐԻ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐԸ

ՅՆՁՈՒԹԻՒՆԸ ԱՆԳԼԻՈՅ ՄԷՋ

ՀԱՇՏՈՒԹԵԱՆ ԿՆՔՈՒԻԶԸ

Օրը օրին հաղորդեցինք արդէն հաշտութեան կնքուիլը, պայմանները և ուրիշ տեղեկութիւններ։ Երկուշաբթի օրուան Լոնտոնի թերթերը ընդարձակ մանրամասնութիւններ կը հրատարակեն այս մասին։ Շաբաթ օր, 31 մայիս, Վէրսինկինկի գումարուած Պօէրները քուէարկութիւն կատարեր և միաձայնութեամբ ընդուներ են անգլիական պայմանները, և դիւները ուղ ատեն բանտարգելեր են պայմանները պարունակող դաշնագիրը Բրեդորիայի մէջ։

Նոյն օրը Լոնտոնի պատերազմական պաշտօնատունէր հետեւեալ հեռագիրը ստացաւ Լորտ Քիչընըրէն։—

Բրեդորիա, 31 մայիս

«Հիմայ համաձայնութիւն գոյացաւ որ Պօէր ներկայացուցիչները անմիջապէս հասպիտի գան Բարթրհմիսէրն ալ (Լորտ Միլնըր) Եոհաննէսպուրկէն պիտի գայ։ Կարելի է որ պաշտօնագիրը այս իրիկուն ստորագրուի։ Ցայտարարութիւն մը ստացայ Պօէր ներկայացուցիչներէն, որով կ'ըսեն թէ կ'ընդունին պայմանները և պատրաստ են ստորագրելու»։

Այս հեռագիրը քաշուած էր կէս օրէն վերջը ժամը 5.15ին։ Կիրակի օրը ժամը 12ռուկէսին երկրորդ հեռագիր մը հասաւ Լորտ Քիչընըրէն, որ կ'ըսէր.—

Բրդորիա, 31 մայիս

«Անձնատուութեան պայմանները պարունակող պաշտօնագիրը ստորագրուեցաւ հոս, այս իրիկուն ժամը 11.30ին, բոլոր Պօէր ներկայացուցիչներուն, ինչպէս նաեւ Լորտ Միլնըրի և իմ կողմէ»։

Ինչպէս արդէն հաղորդեցաք, հաշտութեան դաշնագրին մէջ Անգլիա միայն վերջը պնդած էր գլխաւոր կէտերուն վրայ, և միայն քանի մը պզտիկ զիջումներ ըրած էր։ Բանակցութիւններու միջոցին Պօէր պատուիրակները առաջարկեր են որ հաշտութեան պայմանները Պ. Բրիւկէրի և Հոլանտա գտնուող Պօէր պատուիրակներուն վաւերացմանը ենթարկուին։ Բայց անգլիական կառավարութիւնը բացարձակապէս մերժեր է ասիկա։

ԽԱՆԴԱՎԱՌՈՒԹԻՒՆԸ

Կիրակի օրէն իսկ լուրը արագօրէն տարածուած էր Լոնտոնի ամէն կողմը, թէեւ թերթ չի հրատարակուիր այն օրը։ Էտուըրտ թագաւորը շաբաթ կէս գիշերէն վերջը իմացաւ այս ուրախալուր լուրը։ Գիշերը խոր մութին պատերազմական նախարար Պ. Պրոդրիք, որ պատերազմական պաշտօնատունէն կանչուած էր, Պըքինկէմի պալատը երթալով իմացուց Ն. Վ. Հեհափառութեան թէ Պօէր պատուիրակները ընդուներ են հաշտութեան պայմանները։ Ընդհանուր խնդութիւն մը կը տիրէր պալատին մէջ։ Լորտ Քիչընըրի երկրորդ հեռագիրը որ բանականն ուշացած էր, Լոնտոն հասած կիրած կի կէս օրին, և անմիջապէս օրինակ մը հաղորդուեցաւ Էտուըրտ թագաւորին, ինչպէս նաեւ նախարարներուն և լորտ քաղաքապետին։ Ժողովուրդը իրիկուան դէմ միայն իմացաւ եղելութիւնը։ Լորտ քաղաքապետը թէեւ անպաշտօն կերպով իմացած էր լուրը, բայց պատեց մինչեւ որ պաշտօնապէս հեռագիրը ստացաւ. այն ատեն «Փառք քեզ Աստուած, վերջացաւ» գոչեց։ Անմիջապէս հեռագիրն պատճէնը օրինակել տուաւ խոշոր թուղթի մը վրայ և անոգին գիրերով, քաղաքապետարանին դուրսի կողմը պատը փակցուելու համար։ Հինգ վայրկեան վերջը հազարաւոր հոգի խանուած էին քաղաքապետարանին առջեւ։ Հոսոհաններու տարափ մըն է սկսաւ. քաղաքապետին տիկինը ուրախութենէն կուլար. ամբոխը կեցցէները կը չարունակէր։ Լորտ քաղաքապետը դղրդոլուն ձայնով մը կարդաց հեռագիրը, և յետոյ հակիրճ ճառ մը խօսեցաւ։ Ամբոխը երեք անգամ «Անսասուած օրհնէ թագաւորը» գոչեց, երեք «կեցցէ» ալ զինուորներուն համար արձակուեցան։ Լուրը կայծակի արագութեամբ տարածուեցաւ, ամբոխը հեռագիրէ կը խնդնէր փողոցները. ոտագին քանակութեամբ անգլիական դրօշներ կը ծախսէին։ Հանրակառքերը մարդկային գլուխներով լեցուած էին. ժամը 8ին բազմութիւնը այնպէս չափազանց որ կառքերը տեղ չունեցան կենալ և ամէն հաղորդակցութիւն դադրեցաւ. կարծես փողոցները մարդկային դէմքեր տնկուած էին, վրան անգլիական դրօշներով։ Հակառակ կիրակի ըլլալուն, ուրախութեան ծայրայեղ ցոյցերը տեղի կ'ունենային, ինչ որ անսովոր է, մանաւանդ Լոնտոնի մէջ։ Երբ ղինուոր մը տեսնուէր, ամբոխը անմիջապէս զայն ուսերուն վրայ առնելով կը պտցնէր։ Իտալացի պաղպաղակ ծախող մը բազմութիւնը ճեղքել փորձած ատեն ամէն բան կորնցուց. մարդ մը քալեց առաջ աղու մը ձեռքէն դրօշ մը. ամբոխը այնչափ կատղեցաւ որ քիչ մնաց բզիկ բզիկ պիտի ընէր մարդը, երբ ոտիկանները հասնելով ազատեցին։ Ամէն կողմ երգ, խաղ, պռոշտուքներ, տղայ, երիտասարդ, ծեր, ամէնուն ձեռքն ալ մէյմէկ դրօշ կար, ամէնուն բերնէն ալ «Ուռռռա»ներ կը լսուէին։ Զիերն անգամ դրօշներով զարդարուած էին։ Սահման քիչ վերջը անձրեւ մը ցիր ու ցան ըրաւ ամբոխը։ Գալթային պաշտօնատան վրայ խոշոր դրօշ մը պարզուած էր։

Ս. Պօղոսի մայր եկեղեցիին մէջ եպիսկոպոսը բնաւն ատեանց հաշտութեան լուրը, սա բառերով.—«Կը փափաքիմ ծանուցանել հաւատացեալներուն թէ Աստուած բարեհաճած է պատասխանել մեր աղօթքներուն և հաշտութեան օրհնութիւնները տալ մեզի»։ Ցետոյ կարդաց Լորտ Քիչընըրի հեռագիրը, որմէ վերջը գոհաբանական երգ մը, ինչպէս նաեւ «Աստուած պահէ թագաւորը» երգուեցաւ։ Երկուշաբթի օրը Ս. Պօղոսի զանգակը կը հնչէր, հաշտութեան լուրը ատենելով։ Ուրիշ եկեղեցիներու մէջ ալ նմանօրինակ հանդէսներ տեղի ունեցան։

Գաւառներուն մէջ ալ միեւնոյն ցնծութիւնը։ Ամէն կողմ երգերը կը լսուէին, և եկեղեցիներու մէջ կոչնակները կը հնչէին, և երբեմն Լորտ Քիչընըրի հեռագիրը կը կարդացուէր և փառք կը տրուէր Աստուծոյ. պաշտօնատուները, խմբագրատուները հետաքրքիր բազմութեամբ մը պաշարուած էին։

ԻՆՉ Կ'ԸՍԵՆ ՕՏԱՐՆԵՐԸ

Հաշտութեան լուրը ուշ ատեն իմացուեցաւ Անգլիայէն դուրս։ Բարիզի մէջ անակնկալ չպատճառեց լուրը, որովհետեւ հոն քանի մը օր առաջ իսկ բանակցութիւնները վերջացած կը նկատուէին։ Պօէրներու Անկախութեան Մամնախումբին նախագահը կ'ըսէ թէ՝ Պօէրները աղէկ ըրին վերջացնելով պատերազմը, այնպիսի ատեն մը, երբ Էտուըրտ թագաւորին թագադրութեան առթիւ, աւելի լաւ պայմաններ կային քան որչափ չպիտի ըլլար ուրիշ ոեւէ ատեն։ Գերմանիոյ մէջ գոհունակութեամբ ընդունուեցաւ լուրը։ «Թակպլատ» կ'ըսէ. «Ծանր ցնծութիւն կը տիրէ Անգլիոյ մէջ, որ կը հաւատայ թէ Պօէրները ազնիւ հակառակորդներ եղան։ Անոնք ամէն ինչ ըրին որ կարելի էր ընել իրենց ազգին համար։ Անոնց ազգասիրութիւնը ամէն գովեստի արժանի է»։ Ֆրանսայի մէջ ալ ուրախութեամբ ընդունուեցաւ լուրը։ Ֆրանսացի մեծ մասը կը կարծէ թէ Անգլիա պիտի զիջանի Պօէրներուն, որովհետեւ Անգլիա ուրիշ տեղ մը չունի զինուորներ ղրկելիք։ Ռուսիոյ մէջ ալ ուրախութեամբ ընդունուեցաւ լուրը։ Ռուսիոյ մամուլը կ'ըսէ թէ Պօէրները ազնիւ հակառակորդներ եղան, և թէ Անգլիա պիտի ընէ ինչ որ կարելի է ընել Պօէրներուն համար։ Ռուսիոյ մամուլը կ'ըսէ թէ Անգլիա պիտի ընէ ինչ որ կարելի է ընել Պօէրներուն համար։ Ռուսիոյ մամուլը կ'ըսէ թէ Անգլիա պիտի ընէ ինչ որ կարելի է ընել Պօէրներուն համար։ Ռուսիոյ մամուլը կ'ըսէ թէ Անգլիա պիտի ընէ ինչ որ կարելի է ընել Պօէրներուն համար։

ԱՆԶՆԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Հաշտութեան դաշնագիրին համաձայն անմիջապէս կարգադրութիւններ պիտի ըլլան, Պօէր զօրախումբերուն ընդհանուր անձնատուութեան համար, բան մը որ կրնայ երկու երեք շաբաթ տեւել։ Սակայն և այնպէս հոս հոն ցրուած են կարգ մը մանր մունր զօրախումբեր, որոնք ներկայացուցիչ չունէին Վէրսինկինկի ժողովին մէջ։ Ասոնց հրաւէր պիտի ըլլայ որ անմիջապէս զէնքերնին յանձնեն, հակառակ պարագային օրինազանց պիտի նկատուին և անոր համեմատ պիտի պատժուին։ Հաշտութեան կնքուիլէն օր մը առաջ Թրանսվալէն վեց զօրախումբեր պատասխանատուութիւն յայտնած էին անձնատուր ըլլալու։

ՆԱԽԸՆԹԱՑ ՊԱՐԱԳԱՆԵՐԸ

Ինչպէս կը լրացուի, հաշտութեան բանակցութիւնները սկսան մարտ 22ին, երբ Պօէր ներկայացուցիչները Պալմորալ երթալով անցագիր առին, իրենց ազգակից պետերուն հետ բանակցելու համար։ Պատուիրակները Բրեթորիայէն անցնելով տեսնուեցան Լորտ Քիչընըրի հետ, յետոյ Բրունզըտա գացին, ուր հաղորդակցութեան մտան Զոր. Տէվէդի հետ և անկէ Բլէրքստորը գացին, ուր ընդհանուր գումարում մը տեղի ունեցաւ։ Ապրիլ 12ին Բրեդորիա գացին, և երկար խորհրդակցութիւններ տեղի ունեցան մինչեւ ապրիլ 18։ Անկէ վերջը պատերազմի դաշտը գացին, զօրախումբերուն կարծիքը առնելու համար։ Ասոնց ներկայացուցիչները մայիս 15ին գումարուեցան Վէրսինկինկի մէջ. երեք օր վերջը մասնաւոր պատուիրակներ գացին Բրեդորիա, Լորտ Քիչընըրի հետ խորհրդակցելու համար։ Մնացածը յայտնի է։

ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Պ. ՊԱԼՖՈՒՐԻ ՑԱՑՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ահաւասիկ պատճէնը հաշտութեան դաշնագրին, զոր Պ. Պալֆուր կարդաց Երեսփ. Ժողովին մէջ, երկուշաբթի օրը.—

Ցօդուած Ա.— Պատերազմի դաշտին վրայ գտնուող Պօէրները անմիջապէս վար կը դնեն իրենց զէնքերը և կը յանձնեն բոլոր թնդանօթները, զէնքերը և ռազմամթերքները, ինչպէս իրենց ձեռքը կամ իրենց հակողութեան տակ կը գտնուին։ կը հրաժարին Լուսերնա Լ. Թագաւորին իշխանութեան դէմ ուէ դիմադրութիւն ընելէ, և իրենց օրհնաւոր վեհապետը կ'ընդունին զայն։

Ցօդ. Բ.— Պատերազմի դաշտին վրայ ան բոլոր Պօէրները, որոնք Թրանսվալի և Օրանժի գաղթականութեան ատենները անդին կը գտնուին, ինչպէս նաև այն բոլոր պատերազմական գերիները, որոնք այս միջոցին Հարաւ. Աֆրիկէէն դուրս կը գտնուին և որոնք Պըրկըրներն են (Պօէր քաղաքացի), եթէ յայտարարեն թէ կ'ընդունին Էտուըրտ Թագաւորին հպատակ ըլլալնին, իրենց երկիրը պիտի վերադարձուին, իրենց փոխադրութեան և ապրուստի միջոցները ապահովուելէն անմիջապէս վերջը։

Ցօդ. Գ.— Այս կերպով հպատակութիւն յայտնող և վերադարձած Պօէրները պիտի պահեն իրենց անձնական սղատութիւնը և ստացուածքը։

Ցօդ. Դ.— Ո՛չ քաղաքային ոչ ալ պատերազմական դատավարութիւն պիտի ըլլայ այն հնազանդութեան յայտնող կամ վերադարձող այնՊօէրներուն դէմ որոնք պատերազմի վերաբերեալ արարքներու մէջ գտնուած են։ Բայց այս հատուածը չի վերաբերիր կարգ մը արարքներու, որոնք հակառակ են պատերազմական օրէնքներուն, և որոնք, Թրանսվալեան հանրապետութեան դէմ ուէ դիմադրութիւն ընելէ, և իրենց օրհնաւոր վեհապետը կ'ընդունին զայն։

Ցօդ. Ե.— Պատերազմի դաշտին վրայ այն բոլոր Պօէրները, որոնք Թրանսվալի և Օրանժի գաղթականութեան ատենները անդին կը գտնուին, ինչպէս նաև այն բոլոր պատերազմական գերիները, որոնք այս միջոցին Հարաւ. Աֆրիկէէն դուրս կը գտնուին և որոնք Պըրկըրներն են (Պօէր քաղաքացի), եթէ յայտարարեն թէ կ'ընդունին Էտուըրտ Թագաւորին հպատակ ըլլալնին, իրենց երկիրը պիտի վերադարձուին, իրենց փոխադրութեան և ապրուստի միջոցները ապահովուելէն անմիջապէս վերջը։

Ցօդ. Զ.— Այս կերպով հպատակութիւն յայտնող և վերադարձած Պօէրները պիտի պահեն իրենց անձնական սղատութիւնը և ստացուածքը։

Ցօդ. Է.— Ո՛չ քաղաքային ոչ ալ պատերազմական դատավարութիւն պիտի ըլլայ այն հնազանդութեան յայտնող կամ վերադարձող այնՊօէրներուն դէմ որոնք պատերազմի վերաբերեալ արարքներու մէջ գտնուած են։ Բայց այս հատուածը չի վերաբերիր կարգ մը արարքներու, որոնք հակառակ են պատերազմական օրէնքներուն, և որոնք, Թրանսվալեան հանրապետութեան դէմ ուէ դիմադրութիւն ընելէ, և իրենց օրհնաւոր վեհապետը կ'ընդունին զայն։

Ցօդ. Ը.— Պատերազմի դաշտին վրայ այն բոլոր Պօէրները, որոնք Թրանսվալի և Օրանժի գաղթականութեան ատենները անդին կը գտնուին, ինչպէս նաև այն բոլոր պատերազմական գերիները, որոնք այս միջոցին Հարաւ. Աֆրիկէէն դուրս կը գտնուին և որոնք Պըրկըրներն են (Պօէր քաղաքացի), եթէ յայտարարեն թէ կ'ընդունին Էտուըրտ Թագաւորին հպատակ ըլլալնին, իրենց երկիրը պիտի վերադարձուին, իրենց փոխադրութեան և ապրուստի միջոցները ապահովուելէն անմիջապէս վերջը։

Ցօդ. Թ.— Այս կերպով հպատակութիւն յայտնող և վերադարձած Պօէրները պիտի պահեն իրենց անձնական սղատութիւնը և ստացուածքը։

Ցօդ. Ժ.— Ո՛չ քաղաքային ոչ ալ պատերազմական դատավարութիւն պիտի ըլլայ այն հնազանդութեան յայտնող կամ վերադարձող այնՊօէրներուն դէմ որոնք պատերազմի վերաբերեալ արարքներու մէջ գտնուած են։ Բայց այս հատուածը չի վերաբերիր կարգ մը արարքներու, որոնք հակառակ են պատերազմական օրէնքներուն, և որոնք, Թրանսվալեան հանրապետութեան դէմ ուէ դիմադրութիւն ընելէ, և իրենց օրհնաւոր վեհապետը կ'ընդունին զայն։

ԱԶԳԱՑԻՆ

ՀԱՄԲԱՐՁՄԱՆ ՏՕՆԸ

ՍԶԳ. ՀԻԱՆԴԱՆՈՑԻՆ ՄԷՋ

ՊԱՏԱՐԱԳ ՄԱՏԱՐԱՆ ՄԷՋ.— Երէկ բազմաթիւ կար Ազգ. Հիւանդանոցին մէջ Հիւանդանոցի տարեդարձին առթիւ։ Զարգացեալի իրիկուն Ս. Պատրիարքը իր հետեւորդներով գնաց Հիւանդանոց, որուն մատառն մէջ երկեցեան ժամերգութեանց և «եկեացէ»ին ներկայ գտնուեցաւ։ Երէկ առաւօտ Ն. Սրբազնութիւնը պատարագեց և Մաթէոսի «Չի լոցի դիրն որ առացաւ ի ձեռն Եսայեայ մարգարէի, ղՀիւանդութիւնս մեր վերացոյց և զցաւս մեր եբարձ» բնաբանով բացատրեց Քրիստոսի հրաշագործութիւնց բուն նպատակը։ Բաւ թէ մարդ ամենէն աւելի կարօտ է իր նմաններուն օգնութեան և գթութեան, և ասոր համար է որ Քրիստոսի հրաշագործութիւնները հիւանդութեանց չուրջը կը դառնան։ Ս. Պատրիարքը լիչեց թէ մեր նախնիք ալ ունէին իրենց հիւանդանոցները։ Փրկիչ և հիւանդ բառերուն բազդատութիւնն ըրաւ և օրինութեամբ լիչեց Պեզճեան, Պալեան, Տատեան ամիրաները լինչպէս նաեւ կի լպէնկեան, Եսաեան, Ցակոբեան, Կիւմիւչկէրեան և այլք։ Հիւանդանոցի արդի պէտքերուն բազմանալը չնչեզով լիչեց Վեհ. Սուլթանի չնորհներն այդ հաստատութեան նկատմամբ կրկնապատկելով հացին և միսին քանակութիւնը։ Ցետոյ մաղթանքներ ըրաւ Ն. Վեհափառութեան համար և հիւանդանոցի բարերարներուն և ընդհանուր ննջեցեալներուն հոգւոց հանգիստ մաղթեց։ Եկեղեցւոյ աւարտումէն ետքը Ս. Պատրիարքը եկեղեցական թափօրով առաջնորդուեցաւ կիւլպէնկեանները դամբարանը ուր կատարուեցաւ հոգեհանգստեան պաշտօն։ Երէկի հանդէսին ներկայ էին եկեղեցականներէն Տ. Գրիգորիս, Տ. Սղնիկ, Տ. Մկրտիչ և Տ. Գաբրիէլ սրբազանները, ինչպէս նաեւ 7 վարդապետներ, իսկ աշխարհական դասէն Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան անդամներէն Կիւլպէնկեան Պարիկ, Մանուկեան Տիգրան, Եվրենեան Գրիգոր. Ազգ. վարչութեան կողմէ Նուռեփեան և Տէր Ներսէսեան էֆ.ները. Ուսումն. Խորհուրդը գրեթէ ամբողջութեամբ, Որբանոցի Խնամակալութիւնը. Ռէյհան էֆ. Պէրպէրեան, Կիւլպէնկեան Գառնիկ էֆ. և ուրիշ ուսուցիչներ ու մամլոյ ներկայացուցիչները։ Ս. Պատրիարքը միեւնոյն եկեղեցական թափօրով առաջնորդուեցաւ հիւանդանոցին դուռը, ուր բանախօսութեամբ մը աղօթքներ ըրաւ Վեհ. Սուլթանին համար, և դպիրները Ն. Կ. Վեհափառութեան ձօնեալ երգ մը երգեցին, ուրկէ ետքը նոյն թափօրով Հիւանդանոցի բոլոր յարկերը պատեցաւ և Խաչահանգիստ ալ կատարեց։ Ցետոյ հիւրանոց առաջնորդուեցաւ ուր քիչ մը հանգիստ առնելէ ետքը ճաշի հրաւիրուեցաւ։ Հիւրանոցին մէջ Պարիկ էֆ. Կիւլպէնկեան հրապարակաւ շնորհակալութիւն յայտնեց Գուրգէն Ցակոբ էֆ.ի որ փոխան ծաղկեպսակի դրամական հատուցման պատճառ ըլլալով, այսօր տարեկան 200 ոսկւոյ հատոյթ մը կը գոյանայ և որ հեղհեղէ աւելնալու վրայ է։

Սեղանը.— Ցորեկին Հիւանդանոցին մատառն կից տաղաւարին մէջ ճոխ սեղան մը տրուեցաւ, որուն նախագահեց Ս. Պատրիարքը։ Երկարատեւ ճաշկերոյթի ընթացքին Ս. Պատրիարքը եկեղեցական և աշխարհական 100ի չափ հրաւիրեալներէ։ Ճաշկերոյթը բաւական ճոխ էր —բաղատելով մանաւանդ հիւանդանոցի պատապարեալներու ամէն օրուան ճաշկերոյթին — և կարեւորագոյն տեղը կը բռնէր աւանդական կանկաճը բաժակաբերութեամբ։ Սուլթանին կենացը՝ թնդանօթի խորոտածին և դաշնամուր միասին մէկտեղ, եւ իրիկ հնչեցին։ Նախ Ս. Պատրիարքը բաժակառաջարկեցաւ.

ուած է 1899ի սկիզբը և 3½ տարուան գոյութիւն ունի։ 30 աշակերտ հետեւած են, որոնց 15ը մեկնած են։ Դերձակութիւնը հաստատուած է 1900 մարտ 1ին և ունի 12 աշակերտ՝ որոնց 3ը մեկնած են։ Աթոռագործութիւնը ունի 18 աշակերտ, որոնց 3ը շրջանաւարտ են և 5ը առանց շրջանին աւարտելու մեկնած են և 10ը կ'աշխատին։ Ոստայնանկութիւնը 12 աշակերտ ունի, 3ը շրջանաւարտ իսկ 4ը առանց շրջանաւարտ ըլլալու մեկնած են և 5ը կ'աշխատին։ Կօշկագործութիւնը անցեալ տարի հաստատուած է. շրջանին մէջ 10 աշակերտ ընդունուած են որոց 9ը կ'աշխատին։ 1899էն ի վեր ընդհանուր արհեստարանի մէջ աշխատած են 82 աշակերտ. անցեալ տարի շրջանաւարտ եղած էին 16 աշակերտ, և 19ը մեկնած են առանց շրջանին աւարտելու. կը մնան 47 աշակերտ, որոնց 16ը այս տարի շրջանաւարտ կ'ըլլան. ասոնց վրայ աւելցնելով օրական մէկ ժամ աշխատող որբանոցի 52 տղաքն ալ, արհեստի հետեւող տղոց թիւը կը բարձրանայ 100ի։ Կօշկի արհեստարանը արտադրած է 3177 զոյգ կօշիկ, 1860 զոյգը հիւանդանոցի յանձնարարութեամբ անոր ներքին պիտոյից համար, եւ 1317 զոյգը մասնաւորներու և պատրաստ կօշիկ ծախողներու յանձնարարութեամբ, փոխարժէք արտադրութեանց և պատրաստ ապրանաց ու գործիքներու 69330.75 ղշ., ուրկէ 57784 75 ղրշ. ծախքը հանելով կը մնայ 10546 ղշ. շահ։ Դերձակի արհեստարան.— 690 ձեռք զգեստ շինուած է, որոնց 528 որբանոցի համար, 163 զոյգ տղգ. վարժարաններու համար, եւ 18 ձեռք ալ մասնաւորներու համար։ Ապրանքներու եւ գործիքներու փոխարժէքն է 14231 ղշ. ծախքը 11405 ղրշ. ուրկէ զուտ շահ կը մնայ 2826 ղշ.։ Աթոռագործի արհեստարանը արտադրած է 1237 հատ աթոռ. ապրանքներու եւ գործիքներու փոխարժէքն է 20452 եւ ծախքն է 15476.25 եւ շահն է 4975.75 ղշ.։ Ոստայնանկի արհեստարանը արտադրած է 568 հատ խալիչա, 408 զոյգ ղենջակ, 382 ... 315 մեդր գոգնոց եւ կտաւ, 108 ... մեդր տօգումա, 433 մեդր գիշերանոցի կտաւ, 351 մեդր շրջազգեստի կտաւ, 684 մեդր չաթագ, ապրանքներու եւ գործիքներու փոխարժէքն է 17324, ծախքը 14076.25 եւ զուտ շահ 2348 ղրշ։ Կահագործարան.—8 ամսուան շրջանին մէջ՝ այսինքն անցեալ Մայիսէ ցվերջ դեկտ. 1901, արտադրած է 30 կտոր կարասի, գրասեղան գրադարան, պահ, սեղան եւլն. ապրանքներու եւ գործիքներու փոխարժէքը 10354 ղշ. 30 փրյ. ծախքն է 9268.25 ղշ. ուրկէ 1000 ղշ.է աւելի վնաս մը յառաջ եկած է։ Այս հաշիւներէն կ'երեւայ թէ կարեւոր գումար մը՝ չահ մնացած է։ Բայց այդ չահը որքան կարեւոր ըլլայ, այդ չէ Խնամակալութեան գլխաւոր նպատակը, որ կը կայանայ որբերուն արհեստ սովրեցնելու էական կէտին մէջ։

Արհեստանոցի կատարելագործութեանց հոգ տարուած է. անցեալ տարի հաստատուեցաւ Թոռնոյի գործիք մը որով աշակերտք սորվեցան պատրաստել աթոռներու փայտ զօտիները, առանց դուրսէն գնելու։ Ցառաջիկայ շրջանին պիտի հրաւիրուին երկու վարպետներ կահագործութեան համար։ Ասոնց առաջինը պիտի սորվեցնէ փայտի վրայ քանդակագործութիւն (օյմաճըլըգ) եւ երկրորդը Թոռնօի զանազան տեսակ գործեր։ 1902 յունվարէն մինչեւ հիմա այսինքն 6 ամսուան մէջ կօշկի արհեստարանը 1300 զոյգ կօշիկ արտադրած է 27000 ղշ. արժէքով, աթոռագործի արհեստարանը 450 աթոռ 6200 ղշ. արժէքով, կահագործարանի արտադրութիւնն է 2100 ղշ., դերձակի արհեստարանը 200 ձեռք որբի և պաշտօնէից, և 10 ձեռք հագուստ զանազաններու համար 4000 ղշ. արժէքով, ոստայնանկի արհեստարանը 500 մեդր չաթագ գիշերանոցի և շրջազգեստի կտաւ, խավլու, տօգումա 5 հազար ղշ. արժէքով։ Արհեստարաններուն մէջ աշխատող որբերուն չաբաթական վճարումներ եղած են՝ համագումար 4100 ղշ. իւրաքանչիւրին 200էն մինչեւ 350 ղշ։ Ասոնք թէեւ ինքնին դրամագլուխ չեն կրնար կազմել, բայց գոնէ կրնան այդ տղոց նախնական պէտքերը հոգալու գործածուիլ։

Արհեստանոցի շրջանաւարտ.—Կահագործութեան ճիւղէն՝ Տ. Սիմոնեան և Ս. Գալէնտէրեան՝ Ակնցի։ Ցարեթ Ցովհաննեան, Միքայէլ Ջիլ Պօղոսեան, Գրիգոր Պարսամեան՝ Մալաթիացի։ Ցովհ. Սիմոնեան՝ Խարբերդցի։

Աթոռագործութեան ճիւղէն՝ Լեւոն Միքայէլեան՝ Իզմիրցի։ Մատթէոս Գէորգեան՝ Սիվրիցի։

Դերձակութեան ճիւղէն՝ Օննիկ Ցակոբեան և Սեդրաք Փափազեան՝ Պոլսեցի։ Գէորգ Եազըճեան և Միքայէլ Գըզըլէքչեան՝ Մալաթիացի։ Խաչատուր Գազանճեան՝ Պրրճէքցի։

Ոստայնանկութեան ճիւղէն՝ Սարիմ Ցակոբեան՝ Պրուսացի։

Կահագործութեան ճիւղէն՝ Պօղոս Կր. Շաքրեան՝ Խարբերդցի, Լեւոն Աւագեան՝ Փասապցի։

Բանիկեան էֆ., ի վերջ իր տեղեկագրին, շնորհակալութիւն յայտնեց նախ Ս. Պատրիարքին, որ իր յաճախակի այցելութեամբ կը քաջալերէ Որբանոցի աշակերտները, յետոյ Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան, որուն անդամները իրենց թանկագին օժանդակութիւնը չեն զլանար, ի վերջոյ թէ աղջկանց և թէ մանչերու որբանոցներու ուսուցիչներուն և ուսուցչուհիներուն, որոնք խղճամտօրէն կ'աշխատին իրենց պաշտօնին մէջ, և Որբանոցի տեսուչ Ցակոբ էֆ. Նիկողոսեանի, որ օրինակելի աշխատութիւն կը նուիրէ թէ ուսումնական և թէ արհեստական ճիւղին մէջ։ Եւ ի վեր քան զամենայն երախտագիտութիւն յայտնեց Վեհ. Սուլթանին և մաղթանքներ ըրաւ Ն. Վեհափառութեան արեւշատութեան համար։

Բուռն ծափերով ընդունուեցան այս խօսքերը, որմէ վերջը որբերէն ոմանք Թուրքերէն և հայերէն ուղերձներ կարդացին, շնորհակալութիւն յայտնելով իրենց տարուած խնամքներուն համար։

Արհեստավարժ որբերուն հանդէսը.— Թէ՛ ուսումնական ճիւղի եւ թէ արհեստանոցի շրջանաւարտները կարգաւ ներկայացուեցան Ս. Պատրիարքին եւ աջը համբուրեցին։ Արտասանուած բանախօսութիւնները ամէնքն ալ յաջող էին, բայց ամենէն աւելի խորունկ տպաւորութիւն ըրաւ ներկաներուն վրայ արհեստարանի շրջանաւարտներէն մէկուն արտասանած բանախօսութիւնը, որուն միջոցին յիշեալ պատանին յայտարարեց թէ իրենց վայելած խնամոց մասին ունեցած երախտագիտական զգացումներուն ի նշան, ՀԻՆԳ ՕՍՄ. ՈՍԿԻ կը դնեն Ս. Պատրիարքին տրամադրութեան տակ ի նպաստ որբանոցի գործին։

Ռուսեան. Խորհուրդէն կողմէ Ցակոբ Դուրեանէն էֆ. խօսք առնելով շեշտեց որբանոցներու մեծ նշանակութիւնը, և անգամ մըն ալ յայտարարեց թէ Ռուսիոյ Խորհրդոյ կողմէ 15 օր առաջ իրենց ըրած այցելութեան միջոցին շատ գոհացուցիչ գտած են երկսեռ որբանոցներուն թէ՛ կրթական եւ թէ արհեստական ճիւղերը, եւ ուրախութիւն յայտնելով որ հուսկ ուրեմն կ'իրագործուի 20 տարիէ ի վեր սնուցուած փափաք մը, այն է արհեստանոցի հաստատութիւնը, շնորհաւորեց թէ Հոգաբարձութիւնը, թէ՛ Որբանոցի Խնամակալութիւնը և թէ ասոնց պաշտօնէութիւնները,

Հանդէսին փակումը կատարուեցաւ Ս. Պատրիարքին կողմէ, որ հակիրճ բանախօսութեամբ մը գոհունակութիւն յայտնեց այս տարի արհեստական ճիւղին տրուած նոր մղումին համար։ «Վարժարաններ ամէն կողմ կան, ըսաւ, փափաքելի էր որ Ս. Ցակոբայ Որբանոցը ամբողջովին արհեստանոցի վերածուի»։ եւ անոր գործնական օգտակարութիւնը ցուցուց՝ շեշտելով թէ արհեստանոցի ճիւղին աշակերտները 2 տարի յաջորդաբար հնչուն կերպով իրենց օժանդակութիւնը բերած են ի նպաստ բարեգործական հաստատութեանց։ Ի վերջոյ Ն. Սրբազնութիւնը փափաք՝յայտնեց որ աղջկանց ճիւղին ալ պէտք եղած խնամքը տարուի արհեստ սորվեցնելու, եւ եթէ Որբանոցի Խնամակալութեան իրաւասութեան սահմանին մէջ չէ այդ, Հոգաբարձութիւնը հայ տիկիններէ խնամակալութիւն մը կազմէ։

«Հայր մեր»ով մը եւ Պահպանիչով մը փակուեցաւ հանդէսը, եւ ներկաները գոհ տպաւորութեան մը տակ մեկնեցան, երբ մասնաւորապէս այցելեցին արհեստանոցներու զանազան ճիւղերը եւ նկատեցին հոն տեսնուած բաղդատաբար յառաջադէմ վիճակը։

Նուիրատուութիւնները.— Երէկուան հանդէսին առթիւ բաւական նուիրատուութիւններ եղան Հիւանդանոցին։ Ս. Պատրիարք հայրը 10 օսմ. ոսկի, Տ. Գրիգորիս Արքեպ. 120 ղշ., Տ. Գէորգ եպսկ. 2 ոսկի, Տ. Հմայեակ եպսկ. 1 ոսկի, Պատր. փոխանորդ Տ. Գաբրիէլ եպսկ. 60 ղշ., Տ. Մկրտիչ եպսկ. Վեհապետեան՝ 40 ղշ., Վսեմ. Պատրիկ էֆ. Կիւլպէնկեան 10 օսմ. ոսկի, Ս. Կիւլպէնկեան որդիք 10 օսմ. ոսկի, Ցակոբ պէյ Տատեան 330 ղշ., Ցովհաննէս պէյ Տատեան 2 օսմ. ոսկի, Բարեսէր ՈՃ 1 օսմ. ոսկի։ Պատրիկ էֆ. Կիւլպէնկեան կարեւոր գնումներ ալ ըրաւ Ազգ. որբանոցի ասեղնագործներէն, ի քաջալերութիւն։

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔԸ նամակ մը ուղղելով Կրօն. Ժողովոյ ատենապետ Տ. Գրիգորիս արքեպ.ի, հրաւիրած է որ յառաջիկայ կիրակի, 26 մայիս, ըստ սովորութեան, պատարագէ Ազգ. Հիւանդանոցի մատրան մէջ։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ Թաղ. Խորհրդոյ ատենապետ Պօղոս փաշա Նուպար, տարեկան 100 անգլիական ոսկի նպաստ արձանագրուեր է տեղւոյն ազգատաց բարեգործական ընկերութեան և 100 ոսկի ալ Ազգ. վարժարանին։ Իսկ փոխ-ատենապետ Աբրահամ պէյ Բարթող, տարեկան 60 անգլիական ոսկի յօժարած է տալ Աղքատախնամ ընկերութեան։ Ասկէ զատ 250 անգլիական ոսկի նուիրեր է Թաղային սնտուկին, որպէս զի եկեղեցւոյ ներքին կողմը իւղաներկուի։ Առաջնորդարանի ընդունելութեան դահլիճն ալ պիտի կահաւորուի և վարժարանին դասական ու գրական պէտքերը պիտի հոգացուին։

Աղեքսանդրիոյ մէջ իբրեւ Ազգ. կալուած կը շինուի փառաւոր շէնք մը որ 64 աբարթըմանէ կը բաղկանայ և որուն համար 20000 ոսկի ծախք եղած է։ Կալուածին տարեկան զուտ հասոյթը կը հաշուի 2000 ոսկի։ Շինութիւնը մօտերս պիտի աւարտի։

ԲԱՐԻԶԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԵՐԷԿ ԻՐԻԿՈՒԱՆ
5 Յունիս 1902

Ֆրանս. 3%	(3% Français)	101.87
Րէժի	(Tab. Turcs)	323
Գօնսօլիտ	(R. Turque D.)	26 55
Երկաթուղի	(Lots Turcs)	115.75
Պանք Օթթ.	(Banque Ott)	572.
Թրանսվալ	(Transvaal.)	151.50

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

(Այս առտուան)

ՊԱՇՏՕՆ.—Պուքրէշի Օսմ. դեսպանատան Ա. քարտուղար անուանուեցաւ Մատրիտի Օսմ. դեսպանատան Ա. քարտուղար Նըշէտ պէյ, որուն յաջորդեց Պուքրէշի Օսմ. դեսպանատան Ա. քարտուղար Մըկրտիչ էֆ.։

ԱՍՏԻՃԱՆ.— Միրիմիրանի աստիճան տրուեցաւ Ափրիկեան Տրիպոլսոյ երեւելիներէն Եուսուֆ փաշայի։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.— Ա. կարգի Օսմանիյէ պատուանշան տրուեցաւ Ափրիկ. Տրիպոլսոյ քաղաքապետութեան նախագահ Դարամանլը Հասան փաշայի։

Դ. Մէճիտիէ՝ Պիզա գաւառի քաղաքապետական բժիշկ Բէթրաքի էֆ.ի։

Ցուսաթ փաշա՝ ցկեանս բերդարգելութեան դատապարտուած

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.— Անցեալ փետր. 28ին Ցուսաթ փաշա իր պատրաստած մարդիկը զինելով՝ Շահզատէ-Պաշիի կողմը բնակած տունէն ոստիկանական պաշտօնէից վրայ արձակած, և զէնք, րէվոլվէր ու դաշոյն գործածել տալով՝ 3 հոգի վիրաւորել տուած էր. ինչ որ թէ՛ դէպքէն անմիջապէս եաքը և թէ աւելի եաքը ձերբակալուած յանցաւորներուն արձանագրուած յայտարարութիւններովը հաստատուած է։ Ցուսաթ փաշայի խռովարար ընթացքը յանդգնիլը՝ ուրիշ օրինական ապացոյցներով ալ հաստատուած ըլլալով՝ խնդիրը քննելու և ի յայտ գալիք արդիւնքին համեմատ օրինական տրամադրութիւնները ի գործ դնելու համար, Կայս. անձնապահ զօրաց Միւշիր Րէուֆ փաշայի նախագահութեան տակ Զինուորական Ատեան մը կազմուած էր, անդամակցութեամբ Միւշիր Էտհէմ, Շաքիր, Սաատէտտին, Էօմէր Րիւշտի և Ֆերիք Ահմէտ Աթիֆ և Ահմէտ փաշաներու։ Ընդհանուր դատախազի պաշտօնն ալ յանձնուած էր Զինուորական Ընդհանուր դատախազ Ֆերիք Րէշիտ փաշայի։ Զինուորական Ատեանը իր կատարած քննութիւններով հաստատեց թէ Ցուսաթ փաշա արդարեւ ինք առաջուընէ պատրաստած ոստիկանական պաշտօնեաներու վրայ զէնք քաշելու և գործածելու յանդգնող անձերը, և թէ ուրիշ կարգ մը ծանօթ մարդիկ ալ իր խռովարարար նպատակներուն համար խոհ ըրած էր։ Եւ նկատելով որ Ցուսաթ փաշայի եղեռնական արարքը ապացուցուած է և թէ այդ խռովարարական ու ոճրագործական արարքը կը համապատասխանէ Պատժական Օրէնքին 58րդ յօդուածին առաջին հատուածին, ուստի որոշեց նոյն յօդուածին տրամադրութեանց համաձայն Ցուսաթը մշանջենապէս բերդարգելութեան դատապարտել՝ բարձրագոյն որոշումով սահմանուելիք տեղ մը, և Զինուորական Պատժական օրէնքին 22րդ և 24րդ յօդուածներուն տրամադրութեանց համաձայն, Ցուսաթը արտաքսել զինուորականութենէ եւ զրկել զայն իր ունեցած պատուանշաններէն ու չքանշաններէն։ Զինուորական Ատեանը զանազան պատիժներ տնօրինեց նաեւ դերգնդապետ Սէրվէր, հազարապետ Ճէմիլ ու Ասըմ պէյերու, հարիւրապետ Հիւսէյին, Սիւլէյման, Աճիլ, Շիւքրի եւ Ճէվատ էֆէնտիներու, միւլազիմ Մահիր, Ահմէտ ու Նազիֆ էֆ.ներու, ցամաքային երկրաչափական վարժարանի ուսանողներէն Ալի էֆէնտիի, միւլազիմ Միրաթ էֆ.ի եւ նաւային յիսնապետ Սատտուլլահ ու նաւային զինուոր Հասանի մասին, որովհետեւ հաստատուած է թէ վերոյիշեալ դէպքին ու խռովարարական ուրիշ գործերու մեղսակից եղած են։ Զինուորական այս վճռանիը պարունակող տեղեկագիրը Սպարապետութեան կողմէ Վեհ. Սուլթանին մատուցուեցաւ։ Կայս. Իրատէ մը կը հրամայէ որ Ցուսաթ՝ իր խռովարարական ու եղեռնական ընթացքին պատճառաւ եւ Զինուորական Ատեանին վճռին համաձայն, ցկեանս բերդարգելութեան դատապարտուի Դամասկոսի մէջ և զինուորական կարգէն արտաքսուելով զրկուի իր աստիճաններէն պատուանշաններէն ու չքանշաններէն։ Իսկ տեղեկագրին մէջ նշանակուած այն պաշտօնեաները, որոնք Մազպաթային մէջ զանազան աստիճաններով յանցաւոր գտնուած են, Կայս. գթութեան ու ներումի արժանացան, նկատելով որ Ցուսաթ՝ ազդեցութիւն բանեցնելով՝ խաբած է զանոնք։ Կը ծանուցուի թէ Սպարապետութիւնը Կայս. Բարձր Իրատէն գործադրած է։

ԱՂԵՐՍԱԳԻՐ.—Իզմիրի ծոցին մէջ գտնուող Տէրնեճէի նաւամատոյցը, ինչպէս յայտնի է, այդ կողմերուն արմտիքներու գլխաւոր կեդրոնն է։ Արդ, Ղալաթիոյ և Պոլսոյ արմտիքի վաճառականները՝ նկատելով որ Տէրնեճէի պէս վաճառական կարեւոր տեղ մը հեռագրատուն և շոգենաւային կանոնաւոր երթեւեկութիւն չըլլալը մեծ վնասներ յառաջ կը բերէ, աղերսագիր մը մատուցին Ներքին գործոց նախարարութեան՝ խնդրելով որ Կայս. կառավարութիւնը պէտք եղածը տնօրինէ և հեռագրատուն մը հաստատէ Տէրնեճէի մէջ։ Այս առթիւ մայրաքաղաքիս ծովային երթեւեկութեանց գործակալութիւններն ալ խնդրած են Բավագի հեռագրատունէն, որ ասկէ եաքը Ֆրանսերէն լեզուով հեռագիրներ ալ ընդունի, որովհետեւ Բաւագի առջեւ կեցող իրենց շոգենաւերը յաճախ չեն կրնար Թուրքերէն լեզուով հաղորդակցիլ մայրաքաղաքին մէջ գտնուող գործակալութեանց հետ։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԸ.— Կայս. Իրատէ մը արտօնեց անգլիական ծովային հիւանդանոցին շինութիւնը, որ պիտի կառուցուի Ղալաթիոյ Գուլէ Գաբուի կողմերը։ Որոշուած է որ երբ այս հիւանդանոցին շինութիւնը աւարտի, անգլիացի նաւաստիներուն արդի հիւանդանոցը փլցուի։

ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ.— Սօֆիայի թերթերը գրեն թէ՛ Նիքոլա Բ. Զարին զրկուած պատուիրակութեան մէջ, նախարարապետ Պ. Տանէֆ Պուլկար կառավարութիւնը պիտի ներկայացնէ։ Սոպրանիէին նախագահ Պ. Տրակոն Զանքոֆ՝ երեքշաբթի օր Բեդերպուրկ մեկներ է։

ԿԱՅՍ. ԻՐԱՏԷ մը հրամայեց որ Թէրսանէի մէջ նոր ձեւի վերածուելիք Օսմ. ուղտ զրահաւորները Քրուբի թնդանօթներով սպառազինուին։ Այս նպատակով նոյն զրահաւորները Դարդանելէն Պոլսոյ նաւահանգիստը պիտի գան։

ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐԻ նոր կանոնագիրը հինգ ամիս պայմանաժամ տուած էր, որպէսզի մարդահամարի կանոնագրին մէջ չարձանագրուողները փութան օրինական ձեւակերպութիւնները կատարել, և որոշուած էր տուգանք մը առնել ամէն անոնցմէ որոնք նոյն պայմանագրին մէջ չպիտի արձանագրուէին։ Բայց որովհետեւ դեռ շատեր մարդահամարի տոմարներուն մէջ չեն արձանագրուած և դրամական տուգանքին պատճառաւ չեն երթար արձանագրուիլ, Պետական Խորհուրդին որոշմամբ՝ Կայս. Իրատէ մը 6 ամսուան նոր պայմանաժամ մը կը շնորհէ ժողովուրդին, որպէս զի կատարէ արձանագրութեան գործողութիւնները առանց սակ դրամական տուգանքի։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.— Ինչպէս գրեցինք արդէն, Գերման կայսրը «Մէրիթ տը լա Գուրօն տը Բրիւս» պատուանշանը տուած է Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին, որ ունէր արդէն Գերմանական կարմիր Արծիւ պատուանշանը։ «Մէրիթ տը լա Գուրօն տը Բրիւս» (Բրուսիոյ Թագաւորութեան Արժանիք) պատուանշանը, հաստատուած է 1901 դեկտեմբեր 12ին, Վիլհէլմ կայսեր կողմէ, Գերմանական կայսրութեան հաստատութեան 200րդ տարեդարձին առթիւ և որոշուած է որ այդ պատուանշանը ունեցողները շատ քիչ ըլլան։ Մինչեւ հիմայ նոյն պատուանշանը ստացած են Պըրինսավիքքի դուքսը, Գերմանիոյ մարէշալներէն Ֆոն Լօօ, Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարար կոմս Լամստորֆ և մէկմըն ալ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսը։

ՔՈՍ (....).—Առողջապահական Բարձր. Խորհուրդը վերջին նիստին մէջ, նկատողութեան առաւ թէ ատենէ մը ի վեր մայրաքաղաքիս մէջ բաւական թուով քոսաւորներ կը պատահին։ Ժողովը քննելով այս հիւանդութեան պատճառը, որոշեց պէտք եղած միջոցները ձեռք առնել՝ այդ տարափոխիկ հիւանդութեան առաջքը առնելու համար։

ՔԱՐԱՆԹԻՆԱ.— Առողջապահական Բարձր. Խորհրդոյ որոշումով՝ Պէյրութի մաքրանոցը սպասող շոգենաւերը պիտի կրնան որոշուած ժամանակէն 48 ժամ առաջ իրենց նաւահանգիստներուն միջոցաւ շոգենաւին մէջ գտնուող և Պէյրութի սահմանուած ապրանքները մավոնաներու մէջ հանել, պայմանաւ որ սակայն այդ մավոնաները առագաստներ չունենան։ Ասոնք շոգենաւերուն կապուած պիտի մնան, մինչեւ որ ազատ բրաթիգա տրուի և միայն այն ատեն կարելի պիտի ըլլայ ապրանքները ցամաք հանել։

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ.—Պոլսոյ կողմը Թըղթավաճառ Թայիպ էֆ. որ հինգ ամիս առաջ սնանկացած և դարձեալ իր գործառնութիւնները վերահաստատած էր, այս անգամ դարձեալ 3000 ոսկի բացով սնանկ հռչակուեցաւ։

ԺԱՆՏԱԽՏ.— Երեքշաբթի օր Աամալութի մէջ (Եգիպտոս) ժանտախտէ 1 դէպք պատահեր է։

—Անցեալ շաբթու Հոնկ-Քոնկի մէջ ժանտախտէ 50 հոգի մեռեր են։

—Եգիպտոսի Ելմտական նախարարութիւնը՝ առողջապահական պաշտօնէութեանց առաջարկին վրայ, 30000 ոսկիի փոխառութիւն մը պիտի ընէ Եգիպտական Հանր. Պարտուց վարչութենէն, որ կարենայ մինչեւ տարուան վերջը՝ ժանտախտին դէմ առողջապահական միջոցները ձեռք առնելու համար պէտք եղած ծախքերը ընել։ Եգիպտոսի Ելմտական նախարարութիւնը ասկէ առաջ նոյն նպատակին համար՝ 20000 ոսկիի փոխառութիւն մըն ալ կնքած էր։

ԱՐԱՊԱՃԻ ՎԻՔԷՆԻ ԽՆԴԻՐԸ.— Սէբլէնի մէջ կը կարդանք.— Ցառաջիկայ երկուշաբթի օր, Բերայի Պատժական դատարանը պիտի հարցաքննէ Գազանճեան Սանփան անուն անձը, որ ամբաստանուած է հանդուցեալ Արապաճի Վիքէնի և կնոջը Մարիանին կալուածները իւրացնել ուզելուն համար։ Եվքաֆի Նախարարութեան կողմէ փաստաբան մը ներկայ պիտի գտնուի այն դատին։

ԱՐՄՏԻՔՆԵՐ.—Չորեքշաբթի օր Անատօլուէն մայրաքաղաք բերուեցաւ 13 վակօն, այսինքն 6500 քիլօ ցորեն։ Ցորենի հրապարակին վրայ գիներու մեծ փոփոխութիւն մը չկայ։ Կոտւատի վրայ բաւական գործառնութիւններ եղան։ Թուրքիոյ և արտասահմանի զանազան կողմերէն առնուած տեղեկութեանց համաձայն, այս տարուան արմտիքները շատ առատ պիտի ըլլան։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻ ԱՐԿԱԾ.— Իզմիրի կողմերը գտնուող Պուճա գիւղէն մեկնող կառախումբ մը՝ Բարատիսօ անուն կայարանէն դէպի Իզմիր իջած ժամանակ, նոյն պահուն կաթնավաճառի ձի մը երկաթուղիի գիծերուն վրայ կ'ելլէ։ Կառախումբը ձին կը կոխկռտէ, բայց այս ընդհարումին պատճառաւ կառախումբին առջեւի վակոնը՝ գիծէն ելլելով՝ ճամբուն եզերքը գտնուող փոսը կիյնայ ու կը խորտակուի։ Երկրորդ վակոնն ալ գիծէն կ'ելլէ, բայց երկրորդ ու երրորդ վակոններուն միջեւ գտնուող շղթան կտրելով՝ միւս վակոնները անվնաս կը մնան։ Կառախումբին մէջ գտնուող ճամբորդները շոգեկառքերուն սարսելէն թէեւ շատ վախցած են, բայց ոեւէ աղէտ չէ պատահած։ Խորտակուող ու գիծէն ելլող վակոններուն մէջի ճամբորդներէն ոմանք թեթեւ կերպով վիրաւորուած են։

ԿԱՌՔԻ ԱՐԿԱԾ.— Անցեալ իրիկուն Ցոյն կին մը իր երկու զաւկներուն հետ Թարապիայէն մէկ ձիով կառք մը կը նստի Եէնիքէօյ երթալու համար։ Ճամբան, կառքին ձին նոճի մը տեսնելով կը խրտչի և կը սկսի սանձարձակ վազել։ Կառապանը ի զուր կը ջանայ ձին զսպել, վերջապէս ձին ու կառքը ծով կ'իյնան։ Կառքին մէջինները անարեկած կը սկսին պոռալ։ Հասած օգնութեանց շնորհիւ ամէնքն ալ ազատած են։

ԴԱՏԱՎՃԻՌ.— Սկիւտար Եէնիմահալլէի մէջ ատաղձագործութիւն ընող Կեռոբեցի Գէորգը, որ Ս. Խաչ եկեղեցիէն զարդասկիններ գողցած էր, 5 տարուան բանտարկութեան դատապարտուեցաւ։

ԱՐՀԵՍՏԱԿԱՆ ՍԱՌՈՅՑ.— Ատանայէ կը գրեն թէ Թարսուսի մէջ արհեստական սառոյց պատրաստելու համար գործարան մը բացուած է։ Ամէն օր, երկաթուղիի միջոցաւ, մեծ քանակութեամբ սառոյց կը փոխադրուի Ատանա, ուր սաստիկ տաքերը սկսած ըլլալով՝ սառոյցը ճիշդ ժամանակին հասած է։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԵՐԷԿ ԻՐԻԿՈՒԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 4 յունիս.— Էտուըրտ Թագաւորը դերկոմսութեան տիտղոս տուաւ Լորտ Քիչընըրի, նաեւ հրամայեց որ 50000 օդերլինի պարգեւ մը տրուի լորտին, իր մատուցած ծառայութիւններուն համար։

—Զօր. Պօթա և Պ. Շալք Պըրկըր նամակ մը գրելով Պօէրներուն, կը գովեն անոնց քաջութիւնը և կը յորդորեն հնազանդիլ նոր կառավարութեան։

—Թագաւորը ամէն կողմէ շնորհաւորական հեռագիրներ կը ստանայ։

ԲՐԵՏՈՐԻԱ.— Պօէր պետերուն մեծ մասը կը մեկնին Բրեդորիայէն, իրենց զօրախումբերը լուծելու համար։

ՓԱՐԻԶ.— Նախագահ Լուպէ Պ. Պրիսոնի յանձնեց նոր դահլճին կազմութիւնը։ Եթէ մերժէ, Պ. Քոմպ պիտի յանձնուի։

ՔԱՐԼՍՊԱՏ.— Շահը հոս հասաւ։

ԲՐԻՒՍԷԼ.— Վառօդի մթերանոց մը պայթեցաւ Քէօնիկհուտի մէջ։ 200 հանքագործներ մեռան։

ԱՅՍ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ

ՓԱՐԻԶ, 5 յունիս.— Նոր Դահլիճը չկազմուեցաւ դեռ։ Պ. Պրիսօն կը շարունակէ իր խորհրդակցութիւնները։

—Ամսթէրտամէն հասած հեռագրի մը նայելով, Նախագահ Քրիւկեր յայտարարեր է թէ մտադիր է մօտերս Թրանսվալ դառնալ։

ՏՐԷԶՏԱ.—Սաքսոնիոյ Թագաւորին վիճակը մտահոգութիւն կը պատճառէ։

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

«ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ»Ի

ԻԶՄԻՐԷՆ կը գրեն մեզ մայիս 30 թուով.— Առաջնորդ Մելքիսեդեկ Սրբազան որ բաւական ժամանակէ մը ի վեր յօգացաւէ կը տառապի, բժիշկներու խորհուրդով մօտերս Կ. Պոլիս պիտի երթայ օդափոխութեան համար։

— «Սեւեան էֆ. Սպարթալը ամսոյս 18ին Մեսաժըրիի շոգենաւով Մանչեսդր ուղեւորեցաւ օդափոխութեան համար։

—«Քանի մը օր առաջ հոս բաւական անձրեւեց, կը վախցուի որ այգիները Բէշ-Նօօ. Բօլօօ ըսուած հիւանդութիւնէն չվարակուին։

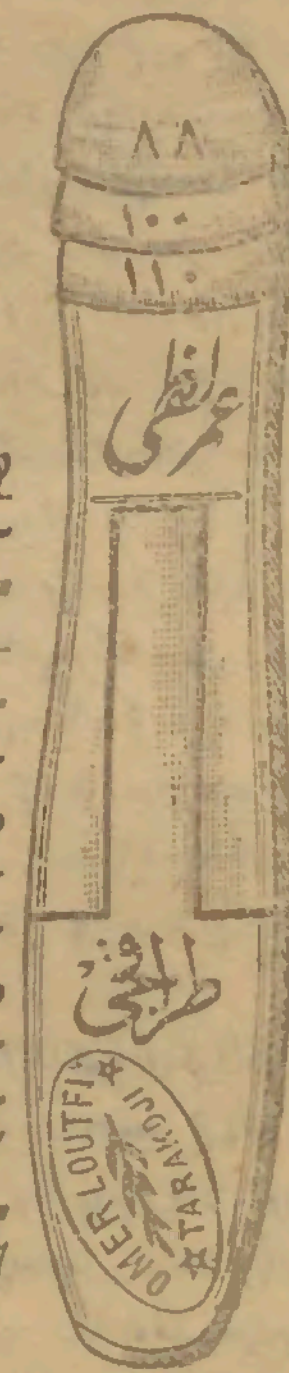
ՔՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ
ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ 1863ԻՆ
ԱՆԱՆՁՆԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 250,000,000 ՖՐԱՆՔ
ԱՄԲՈՂՋՈՎԻՆ ՎՃԱՐՈՒԱԾ

Գլխաւոր ... — Ղալաթիա Կամարջըն փողոց։
Բերայի մասնաճիւղ. — Մեծ-Փողոց թիւ 333։
Պոլսոյ մասնաճիւղ. — Սուլթան Համամ, Ալլահվերտի Խան։

Գլխաւոր գործակալութիւնը և մասնաճիւղերը Պանքայի վերաբերեալ ամէն տեսակ գործառնութիւններ կ'ընեն։

Ղալաթիոյ գործակալութիւնը ունի վարձու դրամարկղներ, որոնք ապահովութեան և վարձքի չափաւորութեան տեսակէտով անմրցելի են։ Վարկագրի տէրերուն տրամադրութեան տակ դրուած են Ղալաթիոյ և Բերայի գրասենեակներուն մէջ սրահներ։ Պոլսոյ մասնաճիւղը ապրանքի փոխարէն փոխառութիւններ կ'ընէ և իբր գրաւ կ'ընդունի ապրանքներ, որոնք ի պահ կը դրուին առանց վարձքի Սիրքէճիի մէջ ունեցած իր մասնաւոր մթերանոցին մէջ։

ԾԱՆՕԹ
ՎԷՋՆԷՃԻ ԵՒ ՃԻԼԱՃԻ
ԷՕՄԷՐ ԼՈՒԹՖԻ ԷՖ.

Մինչեւ ցարդ Պոլսոյ մէջ շինուած և ուրիշ տեղէ բերուած փայտէ և պղինձէ բոլոր դրամի կչիռներէն աւելի լաւ և մինչեւ իսկ մէկ ղրուշ պակասը ցոյց տուող ճիշդ կշիռներ պատրաստուած ըլլալով, Պոլիս, Մահմուտ Բաշա, Գաչըգճըլար խան, Թիւ 13 գործատեղիս մէջ, թէ' փողոցէ, թէ' ափիոնոսէ և թէ բուլէսէնքէ շինուած կշիռներ կը ծախուին թէ' նոյն տեղը, թէ' Պօն-Մարշէ և թէ Պին Պիր Չէշիտ վաճառատան մէջ։ 24-7

FARINE LACTÉE NESTLÉ

ՏՂԱՅՈՑ ՀԱՄԱՐ ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ՈՒՏԵԼԻՔ
Աշխարհի բոլոր նշանաւոր բժիշկներու կողմէ յանձնարարուած է եւ իր մէջ կը պարունակէ Զուիցերիոյ առաջնակարգ կաթը։
Կը գտնուի բոլոր դեղարաններուն եւ գլխաւոր դեղավաճառներուն քով։ 48—31
ՖԱՐԻՆ ԼԱՔԹԷ ՆԷՍԹԼԷ
ՏՂԱՅՈՑ ՀԱՄԱՐ ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ՈՒՏԵԼԻՔ
Թուրքիոյ համար ընդհանուր գործակալ
Պ. Է. ՀԷՆՆԻ

ՏՔԴ. Յ. ԷԼՄԱՍԵԱՆ
Վերջերս Բարիզէն վերադարձած ըլլալով իր բնակութիւնը հաստատած է Բերա, Մեծ-Փողոց թիւ 50 (Թագսիմի մօտ) ուր հիւանդ կ'ընդունի երեքշաբթի, հինգշաբթի և շաբաթ օրերը, կէս օրէն վերջ։
Չորեքշաբթի օրերը ձրի։

ԿՐԷՏԷՅԻ ԳԱՆՏԻԱ ԱՃԱՌՆԵՐԸ
Մանաւանդ գինանըշաններ կրող և կայս. պաշտօնական հաստատուած կրէտէի Գանտիա աճառները, որոնց պատրաստուելու տեղն հոս, կաւիճ եւ ուրիշ վնասակար նիւթեր բնաւ գործածուած չեն եւ որոնց նըշանաւոր հանգիտացած են կանանց մազերը ամբողջութեամբ ամբողջութիւններով կը վերցնել գինեցով, ծախուին կայս. պալատան աճառի հայթայթութիւն Ըմա Ալթը թիւ 7 վաճառատան մէջ կանխիկ գնով եւ պարկով. Անուշահոտ աճառին օխան 5.20 ղր. պարզ տեսակը 4 ղր. 10 փարա. Գաւառներէ եղած յանձնարարութիւններ փութով կը կատարուին եղած ծախքը ապրանքին գնոյն վրայ բարդուելով, 75—52

ՄԻՋԱՏԱՍՊԱՆ ՓՈՇԻ
Ով չուզեր որ ամառ գիշերներ
Ջինքը չնեղեն անխիղճ մլուկներ.
Ուստի դիմել թող հաճի,
Ի կէտիք Փաշա Պաղի
Սուլթանիյէ Դեղարան,
Ուր վարիչը Լ. Կիւմիւշեան
Տալմաջիայէն յատկապէս է բերած,
Ի հանգստութիւն իր յաճախորդաց,
Ազդու փոշի մը միջատասպան,
Որպէս զի անոնք հանգիստ քնանան
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ
Պաղչէ Գարու թիւ 59 ծխավաճառ Նըշան էֆ. Օզանեան։ (Նախկին սուճը Պօզոս) Բերա, Կալաթա Սէրայի դէմ ծխավաճառ Գրիգոր էֆ. Օննիկեան։
Մէկ և երկու ղրուշնոց փաքէթներ։ Նաև 50 արմ.նոց փաքէթներ՝ 5 ղրշ. 30—16

ՅԱԿՈԲ ՏԻԼԻՄԷԹԻՆԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.
Պոլիս, Մահմուտ Փաշայիճ գլուխը, թ. 271
Վաճառատանս մէջ կը ծախուին հարսնիքի համար ամէն տեսակ չուքարեղէններ եւ ըմպելիներ, ինչպէս նաեւ երեկոյթներու եւ անուան տօնախմբութեան օրերու համար ամէն տեսակ տեսակ չուքարներ եւ ըմպելիներ։
Անուշեղէններու յատուկ գործարան մըն ալ ունենալով վաճառատանս, յանձնարարուած անուշները եւ զանազան չուքարեղէնները մեծ ուշադրութեամբ կը պատրաստուին Վաճառատանս մէջ կը գտնուի նաեւ Յօնտան եւ ուրիշ տեսակ չուքարներու հոլանդականները
Գաւառներէ եղած յանձնարարութիւնն մեծ փութով կը կատարուին։ Գիները շատ աժան են։ 104—60

ԵՒ ՍՏԱՑՈՒԱԾՈՑ
ԱՍՏՈՒԻԼՕ-ՔԱՐՊՕՆԻՔ ԲՆԱԿԱՆ ՀԱՆՔԱՅԻՆ ՋՈՒՐ
ՆԱՐԶԱՆ
ՋՈՎԱՑՈՒՑԻՉ ՈՒ ՄԱՐՍՈՂ ՍՔԱՆՉԵԼԻ ՍԵՂԱՆԻ ԸՄՊԵԼԻ
Խիստ օգտակար է հետեւեալ հիւանդութեանց դէմ մաքառելու համար։
1.—Սննդառութեան տկարականութիւն։
2.—Զարտչար յոգնութիւն։
3.—Միզափամփուշտի քրոնիկ բլուածք։
4.—Միզափամփուշտի լէնճէ։
5.—Ցնցուղի իջուցք։
Գրասենեակ և Թուրքիոյ համար գլխաւոր մթերանոց Կ. Պոլսոյ մէջ, Ղալաթիա Լօյտ Խան մաքսատան դէմը։
Մնաուկին գինն է 190 ղշ. (90 շիշ)։ Կէս մնաուկին գինն է 95 ղշ.։

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

NORTH BRITISH & MERCANTILE
ՆՈՐԹՀ ՊՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԸՐՔԸՆԹԱՅԼ
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1800 ԻՆ

Դրամագլուխ	3,000,000	Անգլ. ոսկի
Պահեստի դրամ	14,732,680	» »
1900ի ...	3,067,923	» »

NORTHERN INSURANCE COMP.
ՆՈՐԹՀԸՐՆ ԻՆՇՈՒՐԸՆՍ
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1836 ԻՆ

Դրամագլուխ	3,000,000	Անգլ. ոսկի
Պահեստի դրամ	5,698,299	» »
1900ի հասոյթը	1,233,070	» »

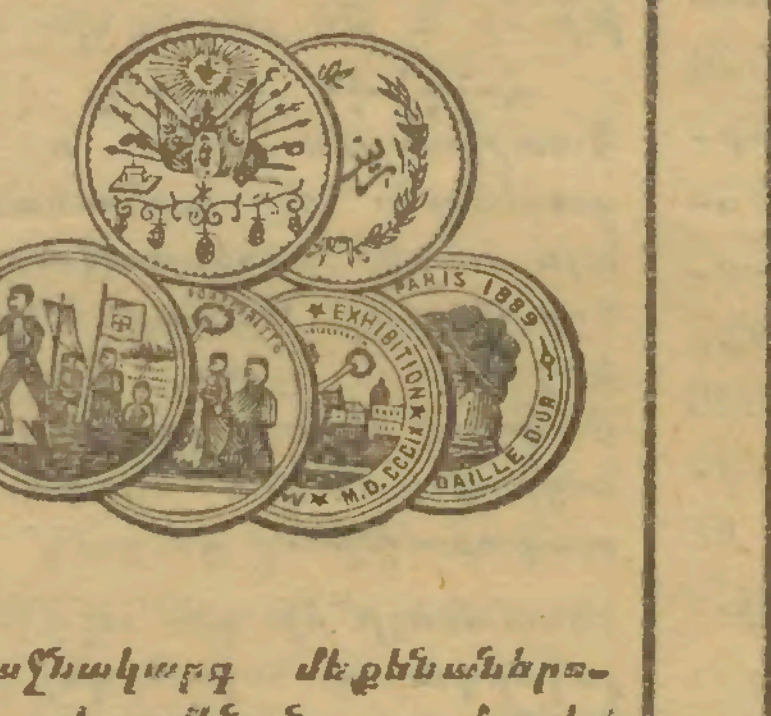
Այս ընկերութիւնց հաւաքաբար իրենց ընծայած բացարձակ վստահութեան հոխոյ դրամագլխի և պահեստի գումարաց տեսակէտով հրդեհի դէմ ապահովութիւններ կ'ընդունին ընկերու. կարասեաց, վաճառքի եւն. ԽԻՍՏ ԴԻՒՐԱՄԱՏՉԵԼԻ ԳՆՈՎ. ԵՒ ՊԱՑՄԱՆՆԵՐՈՎ ՔԱՆ ՈՐ ԵՒԻՑԷ ԱՅԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ.
ՎՃԱՐՄՈՒՆՔ ԱՐԴԱՐՈՒԹԵԱՄԲ ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ԵՒ ԱՌԱՏԱՁԵՌՆՈՒԹԵԱՄԲ ԿԸ ԿԱՏԱՐՈՒԻՆ
Մինչ այժմ հրդեհի վնասուց համար վճարուած գումար ԵՐԵՍՈՒՆ ՎԵՑ ՄԻԼԻՈՆ Անգլ. ոսկի կ'անցնի։

ՄԱՐԻԹԱՅՄ — MARITIME INSURANCE Co.
ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ 500,000, ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ ՕԱՄ. ՈՍԿԻ 110,000
Այս ընկերութիւնն ծովային եւ ցամաքային փոխադրութեանց մէջ բեռցուած ապրանքներն և դրամներն ինչպէս նաեւ ամենայն ... ապահովագրելու համար։ Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼ Կ. ՊՈԼՍՈՅ, Գ. Ց. ՍԵՐՈԲԵԱՆ. — ՂԱԼԱԹԻԱ ՄԷՀՄԷՏ ԱԼԻ ՔԱՇԱ ԽԱՆ ԹԻՒ 22

ԱՐԻՍ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՇԱՐԺ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆ ՀՈՑՆՂԻՆԱՑ ԵՒ ՕՃԱՌԻ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1889
Կ. ՊՈԼԻՍ
ԹԱՀԹԱԳԱԼԷ

ՎԱՃԱՌԱՆԻՇ
Արուեստագիտական վերջին կատարելագործութեամբ եւ առաջնակարգ մեքենաներուծ ժամեալ եւ եւրոպացի վարպետի մը հսկողութեան ներքեւ. կ'արտադրէ ամենամաքուր հոտեղէններ եւ թուալէթի հոտաւէտ ու լուացքի պարզ օճառներ։
Տեսակի ազնուութեան մասին եւրոպական ամենամեծ գործարաններու ապրանաց գէմ մրցելու առաւելութեան կը միացնէ գիներու գերազանց աժանութիւնը։ Փափաքողներուն քաթալօկը ձրի կը ղրկուի,
Մեծաքանակ գնել ուզողները կրնան դիմել Կ. Պոլսոյ մէջ ՕՐՕԶՏԻ-ՊԱԳ եւ Կ. ԻՆՃԻՃԵԱՆ ՈՐԴԻՔ վաճառատուները, իսկ գաւառներու եւ օտար երկիրներու մէջ գիմել հետեւեալ գործակալութեանց, ուր պիտի գտնեն նմոյշներու ցուցագրութիւն մը՝ պէտք եղած բոլոր տեղեկութիւններով։

ԲԱՐԻԶ.—Պ. Պ. Լագոտէյտ Որդի եւ Ընկ. 28, Րիւ. Շաթոտօն։	ՍԷԼԱՆԻԿ.—Պ. Տինօ Ֆէրնանտէզ։
ՊՈՄՊԱՅ.—Պ. Պ. Ապքար եւ Ընկ.	ԻՒՍԿԻՒՊ.—Պ. Մ. Քափուամա։
ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ.—Պ. Մ. Գալֆաեան։	ՊԷՅՐՈՒԹ.—Պ. Ֆրանքէլ Շիֆֆնէր։
ԳԱՀԻՐԷ.—Պ. Հ. Ռոզանթալ։	ՍԱՄՍՈՆ.—Պ. Պ. Պետրոսեան եղբարք։
ՌՈՒՍՃՈՒԿ.—Պ. Պ. Կ. Իմճեճեան Որդիք։	ՏՐԱՊԻԶՈՆ.—Պ. Արիս Կ. Իմճեճեան։
ՎԱՌՆԱ.—Պ. Կէառ Արապեթ։	ԻԶՄԻՐ.—Պ. Յակոբ Մումճեան
ԶՄԻՒՌՆԻԱ.—Պ. Հայնրիխ Վասնէնկ։	ՌՕՍՏՈՎ.—Պ. Յակոբ Բաղդասար
	ՍԵԲԱՍՏԻԱ.—Պ. Վ. եւ Մ. Մեծատուրեան

ՄԱՆՉԷՍԹՐ
ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1824ԻՆ
Դրամագլուխ եւ կրկն. դրամ 2,700,000 Անգ. ոսկի | Տարեկան հասոյթ 1,100,000 Անգ. ոսկի
ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԳԼԽԱՒՈՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼ
[illegible]
Ղալաթիա, Վօյվօտա թիւ 71, Օսմանեան խան, Օտ. Պանքայի մօտ.
[illegible]

ԻՒՆԻՕՆ
ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ 1828-1829ԻՆ Ի ԲԱՐԻԶ
ՎԱՆՏՈՄԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿ, ԹԻՒ 9 ՇԷՆՔԻՆ ՄԷՋ

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Մինչեւ 1900 տարւոյ վերջը հատուցուած վնաս	252	միլիոն Ֆր.
1900ին գանձուած ապահովագին	21	» »
Դրամագլուխ եւ պահեստի դրամ	107	» »
Ապահովագրուած դրամագլուխ	19	միլիառ »

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ

Մինչեւ 1900 տարւոյ վերջը հատուցուած վնաս	120	միլիոն Ֆր.
Ընթացիկ ապահովագրութիւններ	260	» »
Դրամագլուխ եւ պահեստի դրամ	153	» »
1900ին գանձուած ապահովագին	17	» »

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂԸ ամէն տեսակ ապահովագրութիւններ կ'ընէ Թուրքիոյ մէջ, խիստ նպաստաւոր պայմաններով եւ գիներով։
ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂԸ կեանքի վրայ ամէն տեսակ ապահովագրութիւններ կ'ընէ Արեւելքի համար մասնաւոր եւ շեղչեալ սակացոյցերով։
Ընկերութեան գրամատունն է ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՆ
Արեւելքի անօրէնութեան կեդրոնատեղին՝ ՂԱԼԱԹԻԱ, Օսմ. Պանքային դիմացը։

Ա. ԵՒ Ք. ԹԱՇՃԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ
Բերա, Մեծ-Փողոց, Թիւ 322
Պատիւ ունին ծանուցանել իրենց բազմաթիւ յաճախորդներուն թէ այս անգամ Բարիզի առաջնակարգ գործարաններէն ուղղակի բերած են կանանց շրջազգեստի համար զանազան տեսակ պիտոյքներու եւ արդուզարդի վերաբերեալ ծրեղէններու ճոխ մթերք մը, զոր օրինակ, մետաքսէ ... կերպասներ, թաւիշ, ... ժոլէթ, ... ժանեակներ, զանազան տեսակ ձեռնոցներ, մետաքսեայ և թաւշեայ ժապաւէններ, ... եւն։
ԱՍՏԱՐՑՈՒ.—Սատէն, ... եւն։
Աւելորդ կը համարուի յանձնարարել այս վաճառատունը, որ իր 30 տարուան յարատեւութեամբ արդէն գրաւած է յաճախորդաց վստահութիւնը։
ԶԱՓԱՒՈՐ ԳԻՆԵՐ 10—6

«ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ» Ի ԹԵՐԹՕՆԸ [83]

ՅԵՏՆ ՕՐԵՐՈՒՆ

ՍԻՐՈՅ ԱՄՕԹԸ

ՄԱՍՆ Բ.
ՊԱՏԻԺՆԵՐԸ

Թ.

ՑԱՆՑԱՆՔԻ ՄԷՋ ԲՌՆՈՒԱԾ

Բնութեան հանդարտութիւնը՝ Պ. Պարէյթի չարչրկուած հոգիին մէջ քիչ մը խաղաղութիւն առաջ բերաւ։

Ցանկարծ րէվոլվէրի պայթում մը լըսուեցաւ. ձայնը տունէն կուգար։

—Աստուա՜ծ իմ, նորէն ի՞նչ կայ, ըսաւ Պ. Պարէյթ անհուզողով։

Ջղային սարսուռ մը անցաւ մարմինն վրայէն և գետին պիտի իյնար, եթէ Ճէյմս չի բռնէր զայն։ Հայր ու զաւակ հոն մօտը գտնուող նստարանի մը վրայ նստան։

Խորին ու տխուր լռութեան մէջ քանի մը վայրկեաններ անցան։ Մէկէն ի մէկ տեսան կին մը որ իրենց մօտէն խելայեղ կը վազէր։ Վալանթինն էր։ Ճէյմս՝ մանկամարդ կնոջ կապոյտ շրջազգեստին վրայ արիւնի բիծեր կարծեց նշմարել։

. . . .

Պ. Պարէյթ՝ անկենդան վիճակի մէջ անկողինը տարած աթեռնին Վալանթինի դէմքին վրայ ոեւէ յուզում չերեւցաւ։ Իր կրած բոլոր նախատինքներուն բնաւ կարեւորութիւն չէր տար։

Երբ սպասաւորները՝ Պ. Պարէյթը քէօշքէն դուրս հանեցին, Վալանթին Էստարին քովը գնաց։

Երիտասարդը անշարժ փռուած էր բազկաթոռի մը վրայ։ Իր շլմորած աչքերը՝ ներքին աննկարագրելի խռովք մը կը մատնէին։

—Էստա՜րտ, ի՞նչ կը խորհիս, հարցուց Վալանթին։

—Կը խորհիմ թէ, պատասխանեց Էստարտ, իմ ծնած օրս անիծուած օր մըն է եղեր ինծի համար։

Վալանթին սկսաւ խնդալ։

—Նորէն յուսահատութեան խորվիրապին մէջ մ'ինար։ Ցուսահատելու տեղը չէ. պէտք է գործ տեսնել։ Հիմա հասկցա՞ր թէ մեր այսօրուան փախչիլը անհրաժեշտ է։ Հայրդ իբր թէ քեզ անիծեց. ա'լ մեզի համար հոս ապրիլը անկարելի է։

—Այո՛, այս տունէն պիտի մեկնիմ բայց ո'չ քեզի հետ։

Վալանթին Էստարտին ըսածը չհասկցաւ կամ չհասկնալ ձեւացնելով՝

—Ուրեմն որի՞ հետ պիտի երթաս, հարցուց, կը յուսամ ինէ աւելի աղէկ ճամբու ընկե՞ր մը գտնել։

—Կատակելու ատենը չէ, չե՞ս տեսներ վիճակս։

—Այդ վիճակդ կ'անցնի. չար մը անամենիր ալ պէս եղած ես. և միշտ քեզ բժշկած եմ. այս անգամ ալ պիտի բժշկեմ։

—Ջէ՛, ա՛լ մեր յարաբերութեանց հմայքը կորսուեցաւ։

Վալանթին՝ Էստարտին քովը նստաւ և գրկելով զայն՝ փորձեց իր գգուանքներուն անդիմադրելի ազդեցութիւնովը յաղթել անոր։

—Զգէ՛ զիս, ըսաւ, և ոտքի ելլելով փութով քէօշկէն դուրս ելաւ։

Էստարտ սկսաւ դէպ ի տուն յառաջանալ. Վալանթին ուղեց անոր հետեւիլ, բայց պարտէզին մէջ տունին սպասաւորները ժողվուած կը խօսակցէին։ Վալանթին՝ անոնց մէկնելուն սպասեց՝ Էստարտին քովը երթալու համար։

Էստարտ իր սենեակը երթալով՝ գրասեղանին առջեւ նստաւ, րէվոլվէրը հանեց յետոյ ըլլալը ստուգեց և զայն իր քովը դնելով հետեւեալ նամակը սկսաւ գրել իր հօրը։

«Հայր, ես պիտի մեռնիմ, որովհետեւ կ'ուզեմ ինքզինքս պատժել։ Այս պատիժը արդարութիւնն է այն չարչարանքին զոր երկար ատենէ ի վեր կը կրեմ։

«Մա՞ը ոչինչ կ'արժէ՝ բաղդատմամբ խղճի խայթիս պատճառած տառապանքներուն։

«Կը յիշեմ այն ժամանակները, ուր եղբայրս և ես կը մեծնայինք մեր խեղճ մօրը գուրգուրանքին տակ։ Դուք ալ մեզ կը սիրէիք, որովհետեւ ձեր սիրոյն արժանի էինք։

«Ոչ մէկ չար խորհուրդ մեր սիրտերը կը խռովէր. երջանիկ էինք ներկային մէջ և ապագան շատ պայծառ կ'երեւէր մեր աչքին։

«Ինչո՞ւ արդեօք ճակատագիրը մեր մէջ մտցուց այն անիծուած կինը որ մեր ամէնուս դժբաղդութեանը պատճառ պիտի ըլլար։

«Ջեմ այպաներ ձեզ այդ կնոջ կողմէ հրապուրուելնուդ համար, քանի որ ես իսկ չկրցայ դիմադրել անոր հրապուրանքին, ես որ հօրս կնոջը նկատմամբ մեղապարտ սէր մը ունենալը մտքէ իսկ պէտք չէր անցնէի։

«Երիտասարդ էի, անփորձ էի կեանքի մէջ և չէի կրնար ինքզինքս պաշտպանել կնքի թակարդներուն դէմ։

«Այդ կնոջ մէջ կիրքը զօրաւոր էր և գիտէր անփորձ երիտասարդ մը գլխէ հանելու բոլոր վարպետութիւնները։ Կը խոստովանիմ որ ես ալ անոր հետապնդումներուն երկար ատեն չդիմադրեցի։ Այս բաները ինքզինքս պաշտպանելու համար չէ որ կ'ըսեմ, որովհետեւ վատութիւնը և ոճրագործութիւնը երբեք չեն արդարացուիր։

«Ես իմ գործած ոճրիս գիտակցութիւնը ունիմ։ Այն օրը, ուր յանցանքի մէջ ինկայ, խղճի խայթը սկսաւ զիս ատանջել. սրտիս մէջ օձ մը կար կարծես որ նետումները կը զգար։ Դեռ այսօրս վրայ կը զգամ այն լափրշ կնոջ համբոյրները՝ որոնք կ'այրեն զիս։

«Գիտէի թէ այս կինը պարկեշտութիւն բռնած զգացումին անծանօթ էր բոլորովին, բայց չէի կարծեր թէ այնքան աղտոտ հոգի մը ունէր ան, և առիկա հասկցայ միայն այսօր, երբ ձեզ կը նախատէր։ Չկրցայ բերանս բանալ՝ խօսք մը ընելու համար, սակայն այն վայրկեանէն սկսեալ խորին ատելութիւն մը տիրեց իմ մէջ՝ այդ կնոջ դէմ։

«Հայր, յանցաւոր եմ, և չեմ կրնար ձենէ ներողութիւն խնդրել, բայց, երբ դէպի դերեզմանատուն ճամբայ ելլէք, դուք և եղբայրս յիշեցէք զիս, և ըսէք իմ մասիս.—Իրաւ, յանցաւոր էր, սակայն շատ տանջուեցաւ և տանջանքը արդէն ինքնին քաւութիւն մըն է։»

(Շարունակելի)